

Xujun xi tjit'a ni xi y'ejña chji Jesucristo nga kama

B'i ts'in b'aha ra xujun

¹ Jesucristo y'ejña chji ni xi tjit'a xujun xu'bi. Ntjaná kits'ínkjas'eheñ tu xi kui kuéjña chjihí ra xuta xi ts'e ni xi tjihin nga kama xatí. Kits'ín nibá ntitsjehe tu xi kuakúchjihí ra niñ Jua, kui xi nda musuhu.

² Eñ títsuya Jua ni xi kama chjihí, kui niu xi éhen Ntjaná ko ni xi kitsúya Jesucristo.

³ Á b'a nda tjihin ts'e xi ts'ínyaha én xu'bi xi kits'ín nibá Ntjaná, ko á b'a nda tjihin ts'e xi basínñjuhu ra ko ts'ínsihin ra ni xi tjit'aha ei, at'aha ja tífi tiña nistjiun!

B'i ts'in kits'ínkjihí Jua kjuasuniña xuta ninku

⁴ An Jua títs'ínkjínuu xujun, ninku yatu xi tintsuboo ante Asia. Katsjánuu kjuanda ko kjuajyu Ntjaná xi tíña, y'ejña ko kj'uaí. Katsjánuu kjuanda ko kjuajyu espíritu xi yatu incha maha xi tjin nginkun má b'ejña Ntjaná nga batéxuma.

⁵ Katsjánuu kjuanda ko kjuajyu Jesucristo xi títsuya ni xi ts'e Ntjaná. Kui xi tjun j'áiyaha ajihin xuta k'ien ko batéxumaha já rej xi tjin asuntee. Kui xi tjoho ñá ko tsaténdzjo jnihí nga kits'ínkjejnú ngatitsunná.

⁶ Kits'ín maná xuta xi ts'e tu xi kuatexumahaná ko n'etsjoohó Ntiahá ko Na'mihí xi nkúhu já na'mi

xi ts'e. ǀKas'ehe kjuachánka kō katatéxuma santaha tu nkjéhé ni! B'a katuma.

⁷ ǀChasoo, kui xi nibájin nintju! Ngayjee xuta skuehe, santaha kō já xi kik'iénjinkihī kicha. Kjintá nkjún ngayjee xuta naxinantá xi tjín asuntee nk'ie nga skuehe. Johon, b'a katuma.

⁸ “An xi xi tjuhun kō xi fekuhu”, títsu Ntjaná xi tjiñin nga'yún, xi tjiña, y'ejña kō kj'uaí.

B'i ts'ín tsakúchji yjoho Jesu

⁹ An nda nts'o Jua ta tí'ajian kjua'un xi tjincha bitjajú. Jun kō an Ntjaná tíbatéxumaná. Jun kō an tín'e chúkjua kjuanima nga nkuhú makaá Jesu. Tsátejñanijé xjo xi 'mi Patmo at'aha y'enijmía éhen Ntjaná kō kits'inkíé yjona nga Jesu tjennkia.

¹⁰ Nku tuminku j'aijína Espirituhu Ntjaná kō astán kint'e nga nibaha nku nta xi tu xí 'yúhún jane, xi nkú joyaha nku tjio.

¹¹ B'a kitsúna:

—T'et'a xujuin ni xi chai kō n'ekjihī ninku yatu xi tjín ante Asia, ninku xi tjiña nanki Efeso, xi tjiña nanki Esmirna, xi tjiña nanki Pergamo, xi tjiña nanki Tiatira, xi tjiña nanki Sardi, xi tjiña nanki Filadelfia, kō xi tjiña nanki Laodicea.

¹² As'ai kits'ink'ótjiya tu xi skuehena yá xi tinchakona. Nk'ie nga kits'ink'ótjiya, kkie yatu ni toonsine xi s'entusún nd'í xi ts'ín ndzjen.

¹³ Ajihin nd'í xi ts'ín ndzjeen kkie xi b'a tjín Ntíhi Ndax'iun tjín. Nku najyun ndju yja xi bichú santaha tsuku kō nku ni toonsine tjíkjá 'mehe.

¹⁴ Taba ntsjahá xi nkú joyaha ntsjahá chutsanka kō xi nkú joyaha nch'án. B'a k'un tunkun xi nkú joyaha nd'í.

¹⁵ Tíbat'ai tsukú xi nkú joyaha kicha sine bronçe xi kin'e'na nga kin'echuhun. Tu xí 'yún ntaha, xi nkú joyaha xi nkú ts'ín faneya ntáje nga 'yún xu.

¹⁶ Ntsja kixi tjít'aha yatu niñu ko ts'a tsitjuhu nku kicha ndju ntsí xi yjo nga jo ngaba. B'a tjín ankjín xi nkú joyaha ts'íu nga 'yún bat'ai.

¹⁷ Nk'ie nga kkie, jáikijne kinte tsukú ko b'a kama xi tsaya kama. Tunga jánehéna ntsja kixi ko b'i kitsúna:

—Najmi tu binkjuin. An xi tjuhun ko xi fekuhu

¹⁸ ko xi tjíña tík'un. Tsaya tunga nd'ai tíjña tík'an tu nkjéhé ni. An tjíñana yubihí ngabayoo ko antehé xuta k'ien.

¹⁹ T'et'ai ni xi kuayai, ni xi tíma nd'ai ko ni xi kama askahan.

²⁰ B'i tsuhu ra ni xi tjíña 'ma xi kuayai, niñu xi yatu xi kuayai ntsa kixia ko ni toonsine yatu xi s'entusún nd'í xi ts'ín ndzjeen. Niñu xi yatuu, kui xi ntítsje xi basehe ninku xi yatuu. Ko ni xi s'entusún nd'í xi ts'ín ndzjen xi yatuu, kui xi ninku xi yatuu.

2

B'i tsu én xi kits'ínkijhi Jesucristo ninku xi tjíña nanki Efeso

¹ B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúihí ntítsjehe xuta ninku Efeso: “B'i títsu xi tjít'aha niñu xi yatuu ntsja kixi, xi tsú'bajin kamasehen ni toonsine xi yatu xi s'entusún nd'í xi ts'ín ndzjeen:

² Be ni xi tín'ei, xi nkú ts'ín tób'enki kjuanima xá xi tín'ei ko xi nkú ts'ín tín'e chúkjuai. Be nk'ie nga najmi sasíhin ni xi incha ts'ín já ch'onk'uun. Kichjut'ayák'uin já xi já postru tíncha ts'ín ma

maña yjohō kō kiyai nga já tsank'á niu, nga najmi já postru.

³ Tín'etsentai kjuanima xi títbjajín kō tín'e chúkjuai kjuanima xi tísakúhi ngat'ana. Najmi tífehe tak'uin.

⁴ Tunga najmi tísasíhínna ngat'a ts'i nga najmi ta tǐhín ri kjuatjo xi kis'ejñahi nga tjuhun.

⁵ Kui nga n'ekj'áitsjehenni ni xi ja kin'e t'axín. T'inchj'aha ri animahi kō n'e ngáhani xi nkú kin'ei nga tjuhun. At'aha tsa najmi b'a n'ei, kjúáisehe kō kjexián ni xi síjñasun nd'í xi ts'ín ndzjen xi ts'i má nga tǐña. B'a ts'ian tsa najmi k'úinchj'aha ri animahi.

⁶ Nda tǐn nga najmi sasíhin já nicolaita. An ta najmi sasínna jóo.

⁷ 'iXi tǐn tjabaxíñju katasínñju ni xi títshu Es-piritu xuta ninku! Xi ts'ín ngana, kui xi tsjaha nga kjine tuhu yá xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta, xi síjña ndjiojmihí Ntiana.”

B'i tsu én xi kits'ínkijihí Jesucristo ninku xi tǐña nanki Esmirna

⁸ B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúhí ntítshjehe xuta ninku Esmirna: “B'i títshu xi tjuun kō xi fekuu, xi k'ien kō xi tǐña tík'un ngáha:

⁹ Be nga tǐyai kjua'un kō nga x'ain, tunga nk'ie nga basehe, nchiná ní. Be nga tǐnchjatit'aihin xuta xi ntǐ judio tǐncha ts'ín ma maña yjohō. Najmi xuta judio niu. Xuta xi yjanki níhí ndanindoō niu.

¹⁰ Najmi tu binkjuin kjuanima xi kuitjánki. At'aha k'ua xuta xi ts'ajun ts'ínkjas'en nūbayá ndanindoō tu xi chjút'ayák'uhunnū. Te nǐstǐn tǐhín nga sakúnū kjua'un. Ndjá tǐsinǐnai ndaha

t̄sa t̄j̄ih̄in nga kuayáí, k̄o an tsjaha corona xi k'uaih̄i xuta xi k'úentu t̄ik'uun.

11 'iXi t̄j̄en t̄jabaxín̄ñju katasín̄ñju ni xi t̄ítsuhu Espiritu xuta n̄inku! Xi ts'ín̄ ngana, kui xi najmi ta skuehe ngabaya xi ma joo."

B'i tsu én xi kits'ínkjih̄i Jesucristo n̄inku xi t̄j̄ña nanki Pergamo

12 'B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúh̄i nt̄ítsjehe xuta n̄inku Pergamo: "B'i t̄ítsu xi t̄j̄ñaha k̄icha ndju ntsí xi yjo nga jo ngaba:

13 Be ni xi t̄ín'ei k̄o nga má t̄j̄ña ndanindoo nga t̄ibatéxuma tinchin. Tu nkú kixih̄i t̄isinj̄ñai k̄o tu nkú t̄is'ejih̄in ri an, b'aha ra n̄ist̄jin nga kin'ek'ien nda musuna Antipa xi y'énijmína. Kin'ek'ien ajinnuu má nga t̄j̄ña ndanindoo.

14 'Tunga t̄j̄h̄in ni xi najmi t̄isasinna xi t̄ín'ei. At'aha t̄j̄intuj̄hin k'ua xi t̄incha ts'ín ni xi tsakúya nda profeta Balaam. Kui tsinchá'a nda rei Balac xi nkú ts'ín kama ts'ínkjinejih̄in ngatitsun xuta xi nt̄je Israel t̄j̄ehen ra, tu xi incha kjinehe ch̄je xi kik'aih̄i ra nt̄ja xi ts'índaha ntsja xuta k̄o tu xi chuba incha kjúántukoh̄o xinkjín.

15 K̄o ta t̄j̄intuj̄hin k'ua xi t̄incha t̄íts'ín sa ni xi bakúya já nicolaita.

16 Kui b'a maha, t'inchj'aha ri animah̄i. Tsa najmi b'a n'ei, kjúaise xat̄ihi k̄o k̄icha xi t̄ibitjuhu tsu'ba kjankohona xuta xi b'a t̄incha ts'ín.

17 'iXi t̄j̄en t̄jabaxín̄ñju katasín̄ñju ni xi t̄ítsuhu Espiritu xuta n̄inku! Xi ts'ín̄ ngana, kui xi tsjaha nga kjine mana xi t̄j̄ña 'ma, k̄o ta tsjaha nku ndjio taba má nga t̄j̄t'a nku j'áin tsetse xi najmi ch'a be. Tu nkuhú xi ts'ínkjáih̄in, kui xi skue."

B'i tsu én xi kits'ínkijihí Jesucristo nínku xi tjiña nanki Tiatira

¹⁸ B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúihí ntítsjehe xuta nínku Tiatira: “B'i títsu Ntíhí Ntíaná, xi b'a k'un tunkun xi nkú joyaha nd'í kó tsukú xi nkú joyaha kicha sine bronce xi kin'e'na nga kin'echuhun:

¹⁹ Be ni xi tín'ei, nga tjohi kó s'ejihin an, nga tín'exát'aní kó xi nkú n'e tín'e chúkjuai. Be nga 'yún tín'exá sai nd'ai nk'ie nga tuts'ihin ni.

²⁰ Tunga kuihí ni xu'bi xi najmi tísasínna nga tín'ei. Tí'bainteihí na Jezabel xi na profeta títs'ín ma maña yjoho. Tíbakúyaha kó tít'anachaha xuta xi ts'an, tu xi chuba incha kjuántukohó xinkjín kó incha kjine chje xi kik'aihi ntia xi ts'índaha ntsja xuta.

²¹ Kitsjantéhe no nga ngjuaikj'áha ra animaha tunga tu nkú mjehé ra chuba kjuántukohó já.

²² Kui nga nku ch'in ts'in nibánehe no kó chánka kjuanimá xi tsjaha já xi fantukoho, tsa najmi incha ngjuaikj'áha ra animaha nga incha k'uéntu ni xi tsakúyaha no.

²³ Ts'ink'ién ntíhí no. B'a ts'ín skuehe ngayjee xuta nínku nga be xi nkú ts'ín tjíntuyá kjuankjintak'uhun xuta kó animaha kó nga tsjanuu nga nkúnkú chjíhí ni xi kin'o.

²⁴ Máha jun xi tintsuboo Tiatira xi najmi tín'o ni xi títakúya no kó najmi tsinchiyó ni xi tsu xuta nga tjíhin ndanindoo, ni xi tjíntu'má, b'a tíxinnuu nga najmi ta tsjahanuu kj'ai ch'á.

²⁵ Tunga chuhún ruu ni xi tjiñanuu santa nkúhu nga kjuái ngáhana.

²⁶ Xi ts'ín ngana kó tu nku ngjuaindjukohó xá xi mjena nga ts'ín, kui xi tsja xaha nga kuatéxumaha

nanki xi tjin asuntee xi nkú ts'in kitsjá xána Na'mina.

²⁷ Ndjá kuatéxumaha xuta. B'a kamaha xuta xi nkú maha nku ndjii nga kicha bich'onnehe.

²⁸ Xi ts'in ngana, kui xi tsjaha niñu xi bat'ai nga ja tifi ma sen.

²⁹ 'Xi tjen tjabaxinñju katasinñju ni xi títuhu Espiritu xuta ninku!"

3

B'i tsu én xi kits'in kjihí Jesucristo ninku xi tijná nanki Sardí

¹ B'i ts'in t'et'ai nga n'entúhí ntítsjehe xuta ninku Sardí: "B'i títu xi tijnáha espíritu yatu xi ts'e Ntíaná kó niñu xi yatuu: Be ni xi t'n'ei. B'a incha tsu xuta nga tinchun tik'uin, tunga nk'ie nga basehe ja tsayai.

² Tinchin ndai kó tjen nga'yihin yjohi kintehe ni nga kuayá kjin. At'aha tibe nga najmi kixi tí'mikoí xáhi nginkun Ntíaná.

³ Kui nga n'ekj'áítsjehen ri yjohi kó tsjénki ni xi kik'aihi kó kinu'yái, kó t'inchj'aha ri animahi. Tsa najmi kúinchinndai, kjúáisehe xi nkú joyaha nku nda ndyjé kó najmi chái mí chubaha nga kjúáisehe.

⁴ Tunga tjinutjihín ri nanki Sardí k'ua xuta xi najmi incha kits'in chuntí najyuhun. Kui xi k'úemakona nga ngjua najyun taba, at'aha kui xi incha tjeheñ ra nga k'úemakona.

⁵ Xi ts'in ngana, kui xi n'engja najyun taba kó najmi ts'in ndyjájna j'áihin xujun má nga tjinut'á j'áihin xuta xi k'úentu tik'un. Tu sa ní ts'inkié yjona

nga be xuta xu'bo nginkun Na'mina ko nginkun ntítsjehe.

⁶ 'ixi tjen tjabaxínñju katasínñju ni xi títsuhu Es-
piritu xuta nínku!"

*B'i tsu én xi kits'ínkijihí Jesucristo nínku xi tíñña
nanki Filadelfia*

⁷ B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúhí ntítsjehe xuta nínku
Filadelfia: "B'i títsu xi tsje ko naxu ni xi tsu, xi
tíñña yubihí nda rej David, xi kjex'á ko najmi ch'a
maha b'échja, xi b'échja ko najmi ch'a maha kjex'á:

⁸ Be ni xi t'n'ei. Chasei. Nginkuin tjentixana
nku ankjua xi najmi ch'a maha b'échja. Be nga
najmi 'yún tjíhin nga'yún, tunga t'n'etjusunní éna
ko t'n'ekiei yjohí nga yaní.

⁹ Nd'ai ni xi ts'ihín xuta sinagogaha ndanindo,
xuta tsank'á xi ntje judio tjehe ra ts'ín ma
maña yjoho, ts'ín kja'yúhún ra nga incha
ngjuaisínkúch'int'ahi tu xi b'a ts'ín incha skuehe
nga tjona ji.

¹⁰ 'Kich'atjói éna nga kin'e chúkjuai. Kui nga
an ts'ink'a t'axíhin ra kjuanimá xi kj'uaí nístjín
nga chjút'ayák'un ngayjee xuta xi tjín asuntee,
kjuanimá xi kj'uaí nga ngúsuhún asuntee.

¹¹ Kjúái xatía. Ndjá tísínñajin ni xi tíñnahi, tu xi
najmi ch'a kjé'aha ri corona xi ts'i.

¹² Xi ts'íin ngana, kui xi ts'ín ma yásjaihi nínkuhu
Ntiana. Ndahachí najmi ta kuitjunkihi yo. Ko
k'uet'áha j'áihín Ntiana ko j'áihín naxinantáha
Ntiana, kui xi nanki Jerusalen tsetse xi Ntiana
ts'íin nibájehen ndjiojmi ján. Ko ta k'uet'áha j'áin
tsetsena.

13 'Xi t̄j̄en t̄jabaxín̄ñju katasín̄ñju ni xi t̄ítsuh
Espiritu xuta n̄inku!"

*B'i tsu én xi kits'ínkjihi Jesucristo n̄inku xi t̄j̄ña
nanki Laodicea*

14 'B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúíhi nt̄ítsjehe xuta
n̄inku Laodicea: "B'i t̄ítsu xi 'mi Xi Naxu, xi ma
n'e s'ejihiín ni xi tsuya k̄o xi naxu ni xi tsu, xi
kits'ínnak̄o Nt̄ianá ni xi t̄j̄ín:

15 Be ni xi t̄ín'ei. Ji xi nkú joyaha nt̄ánijua xi
ndaha najmi nch'án k̄o t̄a ndaha najmi sje. ¡Tsa tu
nch'áhan mahani kai, k̄o tsa tu sje mahani kai!

16 Tunga suk'ien̄ní. Najmi nch'áín k̄o t̄a ndaha
najmi sjei. Kui nga kuatetéhera.

17 At'aha: An xi nchíná. Nda ts'ín t̄j̄ña. Najmi
chumi nihi xi ndyjat'ana, t̄íbixín. Tunga najmi
t̄imankjihín ri nga najmi t̄j̄ihin k̄juatsjo, k̄o nga na-
jmi chumi ni ch̄j̄íhi ra ji, k̄o nga x'ain k̄o kai k̄o
kisusti.

18 'Kui nga b'a t̄ixihin ra nga ch'atseheni ni xi
t̄j̄inna. Ch'atsei t̄ōonsine xi 'yún nda, tu xi kama
nchínáhani. Ch'atsei najyun taba xi kamandyjai tu
xi k'úé'mahani yjoninte kistih̄i xi t̄ítsjáhi k̄juasuba.
Ch'atsei nt̄ánki xi ts'ínnkih̄i tunkuin tu xi ch̄ahani.

19 'Ngayjee xi t̄jona, kui xi si nchjak̄a k̄o ts-
janíyáha. Kui nga t̄jen nga'yúh̄un r̄i yjoh̄i k̄o
t'inchj'ah̄a r̄i animah̄i.

20 Chasei. An síj̄ña asti ankjuo nga t̄íts'inkjane.
Tsa t̄j̄ín xi k̄uint'é nt̄ana k̄o kjéx'á ankjuo, an
k̄juas'en má t̄j̄ña k̄o an kjínek̄a nichine k̄o kui
kjínek̄ona.

21 'Xi ts'ín ngana, kui xi tsjantéhe nga
k'úéj̄ñat'ak̄ona má nga batexuma xi nkú ts'ín

an ja kits'in ngana ko tíjñat'aka Na'mina má nga batéxuma.

²² 'iXi tjeñ tjabaxínñju katasínñju ni xi títsuhu Espiritu xuta nínku!"

4

B'i ts'in tsakuchjhi Jua xi nkú ts'in kin'etsjoho Ntjaná ndjiojmi ján

¹ Askahan nga ja j'a ni xu'bi, as'ai tsase ko kieke nku ankjuá xi tjeñtixa nk'a ján. Ko nta xi tjun kint'e, xi b'a ts'in nu'yá xi nkú joyaha nga fane tjio, kui xi b'a kitsúna:

—Nibánji ei. Kuakuchjhi ni xi tjihin nga kama.

² Ta kuihi chubo j'aijinna Espiritu ko kieke ndjiojmi ján xi kab'ejña nga tibatéxuma.

³ Sénnistjihin xi kab'ejña yo, kui xi b'a tjín xi nkú joyaha ndjio tsjo k'un jaspe ko ndjio tsjo k'un kornalina. Ko sinkjántjaihi má kab'ejña nku yejña xi tibat'ai xi nkú joyaha ndjio tsjo k'un esmeralda.

⁴ Ko andaihi má kab'ejña kieke sa kan ñju jáchá xi ta incha kab'entu, xi incha yja najyun taba ko corona toonsine tjintu'áha.

⁵ Má kab'ejña xi tibatéxumoo tsitju nd'ich'on ko nta xi xaáhan kinu'yá ko janeya ch'on. Ko ankjin xi tibatéxumoo títi yatu nd'í s'ekuyá. Kui xi tsuhu ra espíritu xi yatuhu Ntjaná.

⁶ Ko ankjin má kab'ejña xi tibatéxumoo ta kjijña nku ni xi b'a tjín xi nkúhu ntáchak'un xi 'na xi nkúhu chutsín.

Andaihi má kab'ejña xi tibatéxumoo tjintu ñju xi tjintu tik'un, xi kitsejnúhu ra tunkun ankjin ko astun.

⁷ Xi tjuun b'a tjin xi nkúhu xa. Xi ma joho b'a tjin xi nkúhu turu. Xi ma jahan b'a tjin ankjín xi nkúhu xuta. Kó xi ma ñjuhu b'a tjin xi nkúhu ja xi tífi tjen.

⁸ Nga nkúnkú xi ñju tjintu tík'uun jun maha tsjankaha. Kitsejnúhu ra tunkun kintehe kó asunnk'aha. Tu nku nga tjincha sehé nistjin nistjen nga b'a tjincha tsu:

Ntjaná xi tsje, Ntjaná xi tsje, Ntjaná xi tsje.

Ntjaná xi tjihin nga'yún.

Kui xi y'ejña, tjña kó kj'uaí.

⁹ Xi ñju tjintu tík'uun tjincha ts'ínkie yjoho nga chánka xi tibatéxumoo, kui xi tjña tík'un tu nkjéhé ni. Tjincha benkjún kó tjincha tsjáha máb'achjhi. Kó nk'ie nga b'a tjincha ts'ín xi ñjuu,

¹⁰ jáchá xi kan ñjuu tjincha basinkúnch'int'aha nga títs'intsjoho xi tibatéxumoo, xi tjña tík'un tu nkjéhé ni. Tjincha b'entu coronaha nginkun nga b'i tjincha tsu:

¹¹ Ji Ntia xi Ntiani, ji xi tjeheh ri nga chankjúhin kó nga s'ehi kjuachánka kó nga'yún.

At'aha ji kin'endai ngayjee ni xi tjin.

Kama mjehi, kui nga tjihin kó kamandaha.

5

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nga Chutsanko tsakj'á xujun xi najmi ch'a maha bakj'á

¹ As'ai kieke nku xujun, kui xi ntsja kixi y'aha xi tibatéxumoo. Kui xujun xi kin'entú nga jo ngabaha, kó tjichjanekoho ra yatu sello.

² Kieke nku ntítsje xi 'yún tjihin nga'yún, kui xi 'yún tinchja nga b'i títsu:

—¿Yá xi tje_hen ra nga kje_ntiya sel_o xi tji_hchane_oho xuj_un ko kje_xín_nka?

³ Tunga ndahá nku xi tjin ndjiojmi ján ko ndaha nku xi tjin asuntee ko ndaha nku xi tjin kintehe t'anankiu najmi kamaha kikjexín_nka xuj_un, ko ta ndaha najmi kamaha tsa tu tsasehe ni xi tjit'a.

⁴ Tu xí kikjijintaná nga najmi ch'a kamaha kikjexín_nka xuj_un ko ta ndaha tsa tsasehe ni xi tjit'a.

⁵ As'ai b'a kitsúna nku ndachá xi kan ñjuu:

—Najmi tu chí. Chasei. Xa xi y'aha ra ntjehe Juda, xi ntjehe David y'aha ra, kui xi kits'ín ngana ko kamaha kje_ntiya sel_o yatu xi tji_hchane_oho xuj_un ko kje_xín_nka.

⁶ As'ai anjín xi tibatéxumoo ko kamasehen xi ñju xi jintu tik'uun ko kamasehen jáchá xi kan ñjuu kikié nku Chutsanka xi síña yo, xi b'a tjin xi nkúhu tsa ja kin'ek'ien. Yatu ndjia tji_hin ko yatu tunkun. Kui xi tsuhu ra espíritu xi yatuhu Ntíaná xi kin'e nibá ngayjee asuntee.

⁷ Ngijk'á Chutsanko xuj_un xi kjiya ntsja kixi xi tibatéxumoo.

⁸ Nk'ie nga jakj'á xuj_un Chutsanko, as'ai xi ñju xi jintu tik'uun ko jáchá xi kan ñjuu incha tsasinkúnch'int'aha. Nga nkúnkú incha y'a najni arpa ko tasa toonsine xi kitsehe ni xi sinje. Kui niu xi bakúchji ni xi nchja xuta jehe Ntíaná nk'ie nga nchjako Ntíaná.

⁹ As'ai incha kise soon tsetse xu'bi:

Ji xi tje_hen ri nga chjúbéi xuj_un ko nga chjúntiyai sel_oho,

at'aha ji xi tsayai nga kin'e mahi chje.

Jnihi kich'atsehe ri Ntíaná

ngayjee tikjá xuta xi tjin,

xi kj'ái kj'ái én nchja,
xi nibá tu má antehé ni,
ko xuta naxinantá xi tjín.

¹⁰ Kui xi kin'e mai nku naxinantá xi tibatexumaihi,
kin'e mai já na'mi xi ts'íntsjohó Ntíaná.
Incha kuatéxumaha asuntee.

¹¹ As'ai tsase ko kint'e ntaha nkjin nkjún ntítsje xi
tjínchat'a andaihi xi tibatéxumoo ko andaihi xi ñju
xi tjíntu tík'uun ko jáchá xi kan ñjuu. Tu ni xí 'yúhún
nkjin incha maha.

¹² Yún incha tinchja nga b'i tjíncha tsu:
Chutsanka xi kin'ek'ien tjeheñ ra
nga k'uai xaha nga kuatéxuma.
Ts'íinkjáihin kjuanchiná,
kjuankjintak'un ko kjuachánka.
Kui xi kama chankjún ko n'etsjohó.

¹³ As'ai kint'e ntaha ngayjee xi kits'innda Ntíaná
nk'a jáñ ko asuntee ko kintehe t'anankiu ko ajin
ntáchak'uun nga b'i incha kitsú:
Chutsankó ko xi tibatéxumoo
n'etsjohó ko chankjún.
Kui xi s'ehe santaha tu nkjéhé ni
kjuachánka ko nga'yún xi tjín.

¹⁴ As'ai —;B'a katuma! —incha kitsú xi ñju xi tjíntu
tík'uun. Ko jáchá xi kan ñjuu incha tsasinkunch'in
ko incha kits'íntsjohó Chutsankó ko xi tibatéxumoo.

6

B'i ts'in tsakuchjhi Jua nga ñju sello kichjux'á

¹ Kikie nk'ie nga kikjex'á Chutsankó sello xi
tjuun ko kint'e nga kinchja nku xi ñju xi tjíntu
tík'uun. Ntaha, kui xi nkú joyaha xi nkú ts'in nu'yá
nga faneya ch'on. B'i kitsú:

—¡Nibái!

² As'ai tsase kō kīkie nku ndje taba. Xi tǵisuhun chu y'a nku ni xi s'eko yá. Kik'aihi nku corona kō tsitju tu xi ts'ín nganaha.

³ Nk'ie nga kikjex'á Chutsankō sello xi ma johō, kint'e nga b'i kitsú xi ma johō xi ñju xi tǵintu tík'uun:

—¡Nibái!

⁴ As'ai tsitju kj'ai ndje, nku ndje ni. Xi tǵisuhun chu kits'ínkjáihin nku kicha chánka kō kik'ai xaha xi má nga kjéxin kjuajyu xi tǵín asuntee, tu xi ts'ínk'iehen xinkjín xuta.

⁵ Nk'ie nga kikjex'á Chutsankō sello xi ma jahan, kint'e nga b'i kitsú xi ma jahan xi ñju xi tǵintu tík'uun:

—¡Nibái!

As'ai tsase kō kīkie nku ndje jma. Xi tǵisuhun chu y'a nku nisuchúba.

⁶ Ajihin xi ñju xi tǵintu tík'uun kint'e nku nta xi b'a kitsú:

—Nku nǵstjin xánta nku kilu tuniñu katijnehe, kō nku nǵstjin xánta jan kilu tu cebada katijnehe. Tu xí chǵihí katuma ni. Tunga najmi tu n'ekoní binu kō ta ndaha setiu.

⁷ Nk'ie nga kikjex'á Chutsankō sello xi ma ñjuhu, kint'e ntaha xi ma ñjuhu xi tǵintu tík'uun nga b'i kitsú:

—¡Nibái!

⁸ As'ai tsase kō kīkie nku ndje sine k'ien. Xi tǵisuhun chu, kui xi 'mi Ngabaya kō tǵennkihí xi 'mi Antehe Xuta K'ien. Nga joo incha kik'aihi kjuá nk'ie nga kjuachán, kjintía, ch'in kō chu kjan xi tǵín asuntee incha ts'ínk'ienkōho nku tǵkjá xuta asuntee.

B'i ts'ín tsakuchjǐhi Jua nga kichjux'á sello xi ma uhun

⁹ Nk'ie nga kikjex'á Chutsankō sello xi ma uhun, kikiē kintehē nāchan chjē animahā xutā xi kin'ek'ien ngat'ahā nga incha y'énijmí éhen Ntjāná kō ngat'ahā nga tū nku kits'ínkiehé yjohō nga Jesu yjanki.

¹⁰ 'Yún incha kinchjā nga b'i incha kitsú:

—Tseni ji, Nda Ntjā, kō naxū én xi bixín. ¿Nkjé n'ekokjuai xutā xi tjíntu asuntee? ¿Nkjé n'ek'íechji xi kits'ínk'ienni?

¹¹ As'ai incha kik'aihi najyun taba nga nkúnkú. Tū chubahá nistjin incha kúya kik'ihin, santaha nkúhu nga kama ndjuú xkihī xutā xi tā tjihin nga n'ek'ien xi nkúhu nga kui, xi nts'e maha xinkjín xi tā tjincha yjankihī Jesu.

B'i ts'ín tsakuchjǐhi Jua nga kichjux'á sello xi ma juhun

¹² Nk'ie nga kikjex'á Chutsankō sello xi ma juhun, tsase kō kama nku chón xi tū xí 'yúhún. Kama jma ts'íy xi nkú joyaha najyun xi jma sénsén. Ni kama sóō xi nkú joyaha jní.

¹³ Niñu xi tjín nk'a ján tsixuntu t'anankiu xi nkú ma nga bixuntu tu chjintéhe yá higuera nk'ie nga b'étsujnehē nku ntjō xi 'yún.

¹⁴ Xi nkú ma nga s'ekjoya xujun, b'a ts'ín kindy-jajin sén nk'a ján. Kō ngayjee naxiū kō xjō xi tjín ajin ntáchak'uūn incha ngji t'axín.

¹⁵ Incha ngjik'ientu'má aya tixā ngijoo kō ajin naxiū já rej, já títjuun, já jun k'aku, já nchinóo, já i kō ngayjee xutā, xi ndaíhi yjohō kō xi musuhū xi kich'atsehe.

16 B'a incha kitsúhu jńáchóo kó ndjio naxiu:

—Tixuntunéni kó t'entu'máni, tu xi najmi skueheni xi tibatéxumoo kó tu xi najmi chahani kjuakjan chánkaha Chutsanko.

17 At'aha ja kuichu nistjin nga ja kuakúchji kjuakjan chánkaha. ¿Yá xi kuichúkjuaha ni xi kama?

7

B'i ts'in tsakuchjhi Jua nga xuta xi ntje Israel tjeheñ ra kis'et'aha chubaha Ntjaná

1 Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, as'ai kikie ñju ntítsje xi tıncha ndju nga ñju tıkjáha asuntee. Kui xi tıb'échjaha ntjo xi nibáha nga ñju tıkjáha asuntee tu xi najmi tsjéhen ntjo asun t'anankiu, ta ndaha asun ntáchak'uun, ta ndaha ajihın yá xi tjin asuntee.

2 Ta kikie kj'ai ntítsje xi tinibáha má tju ts'ıu. Kui xi j'ai tu xi k'úét'aha ra chubaha Ntjaná xuta xi ts'e. Kui ntítsje xu'bi 'yún kıkjintáyaha ntítsje xi ñjuu xi kık'aihi xáha xi má nga ts'ıınkatsún t'anankiu kó ntáchak'uun.

3 B'i kitsúhu:

—Najmi tu chumi nihi xi n'ohoo t'anankiu kó ta ndaha ntáchak'uun kó yá xi tjin. Nk'iehé nga ja s'et'aha stjen chubaha Ntjaná xuta xi ts'e, nk'iehé nga kama k'úét'a ntsoo.

4 Kint'e xkihı xuta xi kis'et'aha chuba. Unchan kó yachán ñju miı kama ngayjee ntjehe Israel.

5 B'i tjin kamaha nga nkúnkú ntje te joo: te jo miı xi ts'e Juda, te jo miı xi ts'e Ruben, te jo miı xi ts'e Gad,

⁶ te jo mii xi ts'e Aser, te jo mii xi ts'e Neftali, te jo mii xi ts'e Manase,

⁷ te jo mii xi ts'e Simeon, te jo mii xi ts'e Levi, te jo mii xi ts'e Isacar,

⁸ te jo mii xi ts'e Zabulon, te jo mii xi ts'e Kuse, ko te jo mii xi ts'e Benjamin.

B'i ts'in tsakuchjhi Jua nga tu xi nkjihin xuta incha tsitjujin kjuanima chankoo

⁹ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, as'ai tsase ko kieke nkjin nkjun xuta. Ndaha najmi ch'a ma b'exkijhi. Ngayje tikja xuta xi tin asunntee niu, ngayje tikja ntje, ngayje tikja nanki ko ngayje tikja en. Tincha ndju ankjin xi tibatexumoo ko nginkun Chutsanko. Najyun taba incha yja ko xkajen incha y'a.

¹⁰ Yun tincha kjintaya nga b'i tincha tsu: jNkuhu Chutsanko ko Ntiana xi tibatexumoo, kui xi ts'ink'ankina!

¹¹ Ngayjee ntitsjee xi tincha ndju andaihi ma kab'ejna xi tibatexumoo, andaihi jacha xi kan njuu ko xi nju xi jintu tik'uun, incha kingjénsten ankjin nga incha kits'intsoho Ntiana.

¹² B'i incha kitsu:
jB'a tin!

N'etsjoho ko tjihin kjuachanka Ntiana, be nkú ts'in ts'innkjink'un ko 'baihi mab'achjhi, yankjun ko bakuchji nga'yuhun santaha tu nkjehé ni.

jB'a katuma!

¹³ As'ai nku ndachá xi kan njuu kingjasjaiyana:
—¿Yá xutaha xi yja najyun taboo? ¿Má incha kanibáha?

¹⁴ —Ji xi yai, Nda Ntia —kixihin.
As'ai b'i kitsuna:

–Kui xi incha kieke kjuanima chánko. Jníhi Chutsanko incha kits'ín tabakoḥo nga tsané najuhun.

¹⁵ Kui kjuaha nga tinchaha anjín Ntíaná xi batéxuma ko nistjin nistjen tíncha ts'intsjohō aya ninkuhu. Xi tibatéxumoō kuhun xuta xu'bi aya ante nkjúhun.

¹⁶ Najmi ta skuehe kjintía ko ta ndaha najmi ta xintá kamaha ra. Najmi ta ts'ínchjahan ra ts'íu ko najmi ta ts'ínstihj ra nubóo.

¹⁷ At'aha Chutsanka xi ta tibatéxumoō, kui xi nda bastu xi kúnntaha ko ngjuaikohō má tjín ntánijua xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta. Ntíaná ts'ínxijnu ntánkun nga nkúnkú.

8

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nk'ie nga kichjux'á sello xi ma yatuhu

¹ Nk'ie nga kikjex'á Chutsanko sello xi ma yatuhu, as'ai kis'e jyu jyu ndjiojmi ján nkú ra ma masen ora.

² Kieke ntítsje xi yatuu xi tíncha ndju nginkun Ntíaná. Kui xi kik'aihi yatu tjio.

³ As'ai j'ai kj'ai ntítsje. Anjín nachan chje j'ai sinjña. Nku ni toonsine xi má nga tisún ni xi sinjne y'a. Kik'ai nkjúhun ni xi sinjne tu xi tsjáha ra chje Ntíaná asun nachan chje toonsine xi kjjña anjín xi tibatéxumoō. Kui niu kits'íntjjinkohō ni xi nchja ngayjee xutaha Ntíaná nk'ie nga incha nchjako.

⁴ Y'ahá ts'ihin ntítsjee ni xi títyá ni xi sinjne nk'ie nga ngjisehe Ntíaná ntaha ni xi sinjne ko ni xi incha nchja xutaha Ntíaná nk'ie nga nchjako.

⁵ As'ai jakj'á ntítsjee tabaha ni xi sinjne kō kits'íntsehe x'í xi tjíntusún nāchan chje. Asuntee kikjaníkjasún niu. As'ai janeya ch'on, xaahan kama, tsat'ai nd'ích'on kō kama chón.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nk'ie nga jane ñju tjio

⁶ Incha y'énda yjohō ntítsje xi yatuū xi má nga incha ts'íinkjane tjiohō.

⁷ Kits'ínkjane tjiohō ntítsje xi tjuun. As'ai kichjanikja asun t'anankiu ts'í ndjiō kō nd'í xi kin'etjijinkohō jní. Kiti nku tíkja t'anankiu kō nku tíkja yá xi tjín kō ngayjee jñá xi tjín.

⁸ Kits'ínkjane tjiohō ntítsje xi ma joo. As'ai kichjanik'ajin ntáchak'uun nku ni xi b'a tjín xi nkú joyaha nku naxi chánka xi títi. Jní kama nku tíkja ntáchak'uun.

⁹ K'ien nku tíkja xi tjíntu tík'un ajin ntáchak'uun kō kin'ekje nku tíkja yábarku xi tjín.

¹⁰ Kits'ínkjane tjiohō ntítsje xi ma jaan. As'ai j'aikijne nku niñu chánka xi títi xjo xjo. Kits'ínkatsún nku tíkja ntáje kō ntá tixa xi tjín.

¹¹ Sja 'mi niñuu. As'ai nku tjíkja ntá xi tjín kama sja. Tu ngat'aha nk'ie nga kama sja ntóo tu xi nkjín xuta k'ien.

¹² Kits'ínkjane tjiohō ntítsje xi ma ñjuu. As'ai nku tíkja ts'íu, sóo kō niñuu kin'ekatsún. B'a tjín niu xi kis'ejyún. Nk'ie nga incha kits'ín ndzjen niu nku tjíkja nistjiun najmi ta kama ndzjehen ra kō ta nku tjíkja nistjen najmi ta kama ndzjehen ra.

¹³ As'ai tsase kō kint'e ntaha nku ja xi tífi tjen. 'Yún tíntáya nga b'i títsu:

—iKjuanimā nibá! iNimā rú ts'íhin xutā xi tǐntu asuntee nk'ie nga kjuane tjo xingisoō xi ja ma ma incha ts'ínkjanehé ntítsje xi jan xi ndyjat'óo!

9

B'i ts'ín tsakuchjǐhi Jua nk'ie nga jane tjo xi ma uun

¹ Kits'ínkjane tjoohō ntítsje xi ma uun. As'ai kíkíe nku niñu xi nibaha nk'a ján nga j'aikijne asuntee. Kik'aihi yubihǐ tǐxā nānkā xi tǐen t'anankiu.

² Kikjex'á tǐxā nānkō kō yō tsitjunji nǐntǐ xi nkú joyaha nǐntǐ xi bitjuhū nku orno chánka. Kits'ín jyun ts'íu kō nk'oo.

³ Ajin nǐntǐu incha tsitjuhu chjubā xi incha j'aitsesúhun asuntee. Incha kik'aihi nga'yún xi nkúhu nga'yún xi tǐhǐn chándayá ch'onk'un xi tǐjn asuntee.

⁴ B'a kik'ihǐn nga najmi incha ts'ínkatsún jǐná xi tǐjn t'anankiu kō tā ndaha nku ni xkfén xi tǐjn kō tā ndaha nku yá. Nku tutuhú xutā xi najmi kis'et'aha stjen chubaha Ntǐaná xi kama incha ts'ín'uhun.

⁵ Najmi kik'aihi kjuā tsa ts'ínk'ien xutā. Tū b'ahá kik'ihǐn nk'ie nga tū uhún sá tsjáha kjuanimā xutā xi kjinehe. Kjuanimā xi tsjá chū b'a joyaha xi nkú ts'ín kjineya má kǐnená chándayá ch'onk'un xi tǐjn.

⁶ Kui nǐstjiun kuangisjai ngabayoo xutā tunga najmi sakúhú rā. Kama mjehe nga kuayá tunga ngjuai t'axíhǐn ngabayoo.

⁷ B'a k'un chjubō xi nkú joyaha ndje xi kis'enda nga ngjuai kjuachán. B'a k'un coronā toonsine k'un ni xi incha tǐntu'áha. B'a k'un ankjín xutā k'un ankjín.

⁸ B'a k'un ntsjahā xi nkúhu ntsjahā jminchjín. B'a k'un ni'yun xa k'un ni'yun.

⁹ B'a k'un kichā k'un ni xi kijjnuhu 'mehe. B'a ts'ín faneya tsjankāhā xi nkú ts'ín faneya nkjin nkjún yá xi fiko já juun nk'ie nga incha fi kjuachán.

¹⁰ B'a k'un nits'in chándayá ch'onk'un k'un nits'in chu. Ta tjihin na'yá ch'onk'un. Ni ch'onk'un xi tjihin nits'in nga ts'ín'uhun xuta un sá chúkjuaha niu.

¹¹ Ntítsje xi tijnā ayaha tixa nanko, kui xi batéxumaha chjubo. Abadon 'mi ntítsjee nga én hebreo, ko nga én griego Apolion 'mi. “Xi ts'ínkatsún ni” tsuhu ra j'áihin.

¹² J'a kjua'un xi tjuun, tunga ndyjahá sa jo.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nk'ie nga jane tjio xi ma juun

¹³ Kits'ínkjane tjioho ntítsje xi ma juhun. As'ai kint'e nku ntā xi nibaha kamasehen ndjia xi ñju xi tjíntut'á nāchan chje toonsine xi kijjña nginkun Ntíaná.

¹⁴ B'i kitsúhu ntítsje xi ma juhun xi y'a tjio:

—N'e ndáihj nga ñjuu ntítsje xi tjíntut'á 'yún andai ntáje chánka Eufrate.

¹⁵ As'ai kin'e ndáihj ntítsje xi ñjuu, tu xi nku tíkjá xuta xi tjin asuntee incha ts'ínk'iehen. At'aha ja b'a ts'ín tjinda nga kui xi b'a incha ts'ín kui chubo, kui nistjiun, kui sóo ko kui núu.

¹⁶ Kint'e xkihj já jun xi tjíntusúhun ndje. Jo unchan miyoon maha.

¹⁷ Kikie ndje ko xi tjíntusúhun, xi nkúhu tsa nchini kik'aina nga kama chjina niu. Kichā xi kijjnu 'mjehe, ni xi nkúhu nd'í, su xi nkúhu ndjio

tsjo k'un safirō ko sine xi nkúhu sufri. B'a k'un nintaku xa k'un nintaku ndje. Nd'í, ninti ko sufri bitju ts'a.

¹⁸ Tu ngat'ahá nga jaan kjuá'un xi kitsjá chu nku tikjá xuta xi tjin asuntee k'ien. Nd'íu, ninti ko sufri xi bitju ts'a chu b'a kits'íun.

¹⁹ Ts'a ko nits'in chu xi ch'onk'un. Nits'in chu b'a k'un y'e k'un, xí yjahá nintaku. Kui niu xi ts'in'unkohó ra xuta.

²⁰ Tunga xuta xi ts'ankiu, xi najmi kits'ínk'iehen kjuá'un xu'bi, najmi incha ngjik'áha ra animaha ko ta ndaha najmi y'éntu ni xi incha kits'ín. Tu nku kits'intsjohó ra jánindoó ko ntia xi kits'índakohó toonsine, toontaba, kicha, ndjio ko yá. Najmi ma chjihí niu, ta ndaha najmi nt'é ko ta ndaha najmi ma fi.

²¹ Ta ndaha najmi incha ngjik'áha ra animaha xuta xu'bo ngat'ahá nga animá incha ts'ínk'ien, tje incha ts'ín, chubá fantukohó xinkjín ko ndyjé incha ts'ín.

10

B'í ts'ín tsakuchjhi Jua ntítsje xi y'a xujun

¹ As'ai kkie kj'ai ntítsje xi tjenjin ninti. 'Yún nk'a tjen. Ndjiojmi ján nibajehen ko nku yejña sintjaihi. Xi nkúhu ts'íu b'a ts'ín tibat'ai ankjín, ko sjai xi nkúhu yásjai xi títi.

² Kjiya ntsja nku xujun ichí xi kabix'á. Tsasíñasun sjai kixi ntáchak'uun ko sjai skjún tsasíñasun t'anankiu.

³ As'ai 'yún kikjintáya ko kinu'yá ntaha xi nkú ts'ín nu'yá ntaha xoó nga kjintá. Nk'ie nga kikjintáya, yatu niyá janeya.

⁴ Nk'ie nga janeya yatu niyóo, ja títs'inntá kai, tunga kint'ená nku ntá xi nibaha ndjiojmi ján xi b'a kitsúna:

—Najmi tu kayaha ni xi kuatsú ch'on xi yatu. Najmi tu b'et'ai.

⁵ As'ai kingjénnk'a ntsja kixi ntítsje xi nku sjai síjñasun ntáchak'uun kó xi nku sjai síjñasun t'anankiu.

⁶ Kits'ínkie xi tíjña tík'un tu nkjéhé ni, kui xi kits'ínnda nk'a ján kó ni xi tjín nk'a ján, xi kits'ínnda t'anankiu kó ni xi tjín t'anankiu, xi kits'ínnda ntáchak'uun kó ni xi tjín ntáchak'uun. B'i kitsú ntítsjee:

—Ja najmi ta k'uandayaha ra.

⁷ Nístjin nk'ie nga ts'ínkjane tjioho ntítsje xi ma yatuhu kuitjusun ni xi y'éjña 'ma Ntíaná. B'a kama xi nkú nga ts'ín kitsúya tíjuhun já profeta xi ts'e.

⁸ As'ai ta kinchjakohó ngáhana ntá xi kint'e, xi nibaha ndjiojmi ján. B'i kitsúna:

—T'in kó chjúbéi xujun xi kabix'óo, xi kjiya ntsja ntítsje xi síjñasun ntáchak'uun kó xi síjñasun t'anankiu.

⁹ Kui nga b'a ngji xihin ra ntítsjee nga tsjáhana xujun ichíy. As'ai b'i kitsúna:

—Chjúbéi kó chinej. Xi nkúhu ntsjén kama aya tsu'bai niu, tunga aya kants'ai sja kama.

¹⁰ As'ai jakj'a xujun ichí xi kjiya ntsja ntítsjee kó kikjine. Xi kama aya tsu'ba xi nkúhu ntsjén. Tunga nk'ie nga ja kitujen, sja kama aya kants'á.

¹¹ As'ai b'a kik'inna:

—Tjihin nga ta kuixinya ngáha ri xuta ni xi Ntíaná ja kits'ínkinchja já profeta. Kuixinyai ni xi Ntíaná

ts'íinko xuta xi tjin tu má nankihí ni, tu má antjehé ni, xi nchja tu má éhén ni ko já rei.

11

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua jo já xi kits'ínkie yjoho nga Jesu yjanki

¹ As'ai kik'aina nku yá xá xi ch'achubako ko b'i kik'inna:

—Tisintjein. Ch'achubai ninkuhu Ntiana ko nachan chje. T'exki nkú tjin maha xi incha ts'intsjoho Ntiana yo.

² Tunga najmi tu ch'achubaní ante xi tíña natsihin ninku, at'aha xuta xi najmi be Ntiana ja kik'aihi kui antee. Kui xi incha kuasinne nga ts'íinkatsún nanki jee yachán jo sá tjihin.

³ Ts'inkjá jo já xi k'uéña chji nga yjankina. Incha ngjua najyun kfe ko kuinchja ngajona nku mij ko jo unchan ko cháte ko te nistjin.

⁴ Kui já xi joo, kui xi nga joo yá olibo ko nga joo ni xi s'etisun nd'í xi tjincha nginkun Nda Ntaha asuntee.

⁵ Tsa tjin xi mjehe ts'íin'uhun xi joo, ts'a kuitjuhu nd'í xi k'uéti ngayjee já kontraha. B'a ts'ín kuayá tu yáhá ni xi mjehe incha ts'íin'uhun.

⁶ Kamaha k'uéchja nk'a ján tu xi najmi ta k'uaaha ts'í xi nkú tjin nistjin kamaha nga incha kuinchja éhen Ntiana. Ko ta kamaha jni ts'íin ma ntánijuo ko kamaha tsjáha kj'aí kj'aí kjua'un asuntee tu xi nkú tjin nijá mjehe ra nga b'a incha ts'íin.

⁷ Nk'ie nga ja kama ndjuúhu já xi joo nga k'uénjmi, as'ai chu xi kuitjunji tixa nanko kjaánko jóo. Ts'íin nganha ko ts'íink'ien.

8 S'entu yjoninte k'iehen aya niyátéhe nanki chánkoḡ má ta kis'et'a kruu Ndá Ntíaha. Kui nankiḡ xi nanki Sodomaḡ ko ante Egiptoḡ chubahaḡ nga nkuhú n'e mako chubaya.

9 Jan nistjin masen kamahaḡ nga incha kuasehe yjoninte k'ien xutaḡ xi tjín nkú tjín nanki xi tjín, nkú tjín maha ntjehe xutaḡ xi tjín, nkú tjín maha xutaḡ xi nchjaḡ tu má éhén ni, ko nkú tjín ante má nga tjíntu. Najmi tsjánte nga incha s'eyanji yjoninte k'ien.

10 Tsjo kamahaḡ xutaḡ xi tjíntu asunteeḡ ngat'ahaḡ ngabayahaḡ. S'ehé kjuatsjo ko b'i ngján tsjáhaḡ xinkjín ni, at'ahaḡ kjuasti kitsjáhaḡ xutaḡ xi tjíntu asunteeḡ já profetaḡ xi joḡ.

11 Tunga nk'ie nga j'a jan nistjin masen, Ntíaná kits'ínk'íentu tík'un ngáhaḡ ra. Incha tsisintjen ngáhaḡ, ko tu ni xí incha kitsankjúhún ngayjeeḡ xi kíkíehé.

12 As'ai incha kint'é nku ntá xi 'yún kinchjaḡ, xi nibaha ndjiojmi ján nga b'i kitsúhu:

—;Nibánjiu eí!

As'ai nku nintí ngjinjikoḡ ndjiojmi ján ko kíkíehé xutaḡ kontraḡ.

13 Ta kuihi chubḡ kama nku chón xi tu xí 'yúhún. Nku tíkjá nankiḡ je. Yatu miḡ xutaḡ kits'ínk'iehen chón. Xutaḡ xi ts'ankihí yjohḡ tu ni xí incha kitsankjúhún. Incha kits'ínkie yjohḡ nga chánka Ntíaná xi tíña ndjiojmi ján.

14 J'a kjuanimaḡ xi ma johḡ, tunga jahá nibá tíña xi ma joḡn.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua ni xi kama nk'ie nga jane tjio xi ma yatuhu

15 Kits'ínkjane tjioho ntítsje xi ma yatuhu ko kinu'yá ndjiojmi ján nkjin nta xi 'yún kinu'yá nga b'i incha kitsú:

Má tsatéxuma xuta,
Ntíaná ko xi kits'ín nibá ngajoho
ja tíncha batéxuma yo nd'ai.

Kui xi kuatéxuma santaha tu nkjéhé ni.

16 Jáchá xi kan ñjuu xi tjintu nginkun Ntíaná incha kingjénsten ko kits'intsjoho Ntíaná.

17 B'i incha kitsú:

Tí'baihi máb'achjíhi ji, Ntiani xi tjihin nga'yún,
Ntia xi tjíña ko y'ejña.

At'aha ja tín'echjén nga'yún chánka xi ts'i,
ko ja kuach'atuts'ihin nga tibatexumai.

18 Kama kjahan naxinantá xi tjin asuntee,
tunga jahá kuichu nistjihin kjuakjan chánkahi,
chuba nga kamaha kjuá xuta xi k'ien.

Ko k'uaihi chji xi sakúhu xuta xi ts'i,

ja profeta ko xuta xi naxu kits'ín,

ngayjee xi bekjúhin,

xi ihi ko xi xixihi.

N'ekje xi ts'ínkatsún asuntee.

19 As'ai tsix'á ninkuhu Ntíaná xi síjña ndjiojmi ján ko kiya aya ninku kaxa tsje xi bakúchji ni xi y'éndako Ntíaná xuta xi ts'e. Tsat'ai nd'ích'on ko xaáhan kama. Janeya ch'on, kama nku chón, ko 'yún kik'a ts'í ndjio.

12

B'i ts'ín tsakuchjíhi Jua nku tachjuún ko nku chuyatuku

¹ As'ai kama chji ndjiojmi ján nku ni chánka xi tsakúchji ni xi kama. Kiya nku tachjuún xi kingja

ts'íu xi nkúhu x'óti. Sóo kis'ejña kinte tsuku ko tjín'aha nku corona xi te jo niñu tjiñin.

² Ntí y'a ko chjintihí ntíu tikjintáyako nga un tibehe.

³ Ta kama chji ndjiojmi ján kj'ai ni xi tsakúchji ni xi kama. Kiya nku ye chánka xi ni. Yatu maha nintaku ko te ndjiaha. Nga nkúnkú nintaku nkúnkú corona tji'aha.

⁴ Nits'in kikje'yúnkoho nku tijkjá niñu xi tjín nk'a ján ko kikjaník'ajen asuhun t'anankiu. Tsasin'yún chuyatuku nginkun tachjuún xi ja ma tsihín ntíhi tu xi kjinehe ntíu nk'ie nga tsín.

⁵ As'ai nku ntix'in kitsihin tachjuún. Kui xi tjiñin nga ndjá kuatexumaha ngayjee naxinantá xi tjín asuntee. Tunga kichju'áhá rá ntíhi tachjuún. Má b'ejña Ntíaná nga batexuma ngji s'ejña ntíu.

⁶ As'ai ante kixiu ngji tachjuún nga tsanka. Má y'éndaha Ntíaná nku ante ngji, tu xi yo n'ekjéhen nku mií ko jo unchan ko cháte ko te nistjin.

⁷ As'ai kama nku kjuachán ndjiojmi ján. Ntítsje Miguel ko ntítsje xi tjenkoho incha kikjánko chuyatuku. Kikján chuyatuku ko ntítsje xi tjenkoho.

⁸ Tunga kits'ínndyjahá ko najmi ta kis'ehe rá ante ndjiojmi ján.

⁹ Tsich'onsje chuyatuku chánko, kui xi ye chóo xi 'mi ndaninda ko xi ta 'mi ya Satana, xi b'anachaha ngayjee xuta xi tjín asuntee. Kui ko ntítsjehe kichjaník'ajen asuntee.

¹⁰ As'ai tu xí 'yuhún kinu'yáha nku nta xi kint'e ndjiojmi ján. B'i kitsú:

—Nd'ai kuats'ínk'anki Ntjaná xuta xi ts'e, kuakakūchji nga'yuhun ko nk'ie nga kui batéxuma. Xi kits'ín nibá Ntjaná tibatéxuma. At'aha ja kuich'onsje xi batéjéne já nts'eé. Kui xi nistjin nistjen batéjénehe nginkun Ntjaná.

¹¹ Ngat'aha jnihi Chutsanko kuats'ín nganaha já nts'eé, at'aha kuats'ínkie yjoho nga yjanki Jesu. At'aha najmi incha kitsankjún nga kuayá.

¹² Kui nga n'etsjohonu xi tintsubo ndjiojmi ján, tunga nima rú n'ehenu jun xi tintsubo asuntee ko ajin ntáchak'uun. At'aha kaf'aijénk'unnu ndanindo. 'Yún kjan tímaha at'aha be nga chuba nistjin tíñaha.

¹³ Nk'ie nga ja kieke chuyatuku nga ja kichjanik'ajen asuntee, as'ai tsanka tjennki tachjuún xi kitsihin ntíx'iun.

¹⁴ Tunga johó tsjanka ihi ja kik'aihi tachjuún tu xi kama nguai tjeheh ante xi tíñaha ante kixiu. Ngji t'axín kjihin ye ante má nga kin'ekjén jan nú masen tjihin.

¹⁵ As'ai ts'a chuyatuku tsasje xi nkúhu nku ntáje, tu xi kui ntóo kjébéfehe ra tachjuún.

¹⁶ Tunga t'anankiuhú tsasinkohó tachjuún. Kit-sjen nku tixa má nga jas'en ntáje xi ts'asje ts'a chuyatuku.

¹⁷ As'ai tu xí kama kjahán ra chuyatuku ngat'aha ni xi kamoo ko ngji kjánko ntje xi tíihin tachjuún, kui xutaha xi f'átjo kjuatéxumaha Ntjaná ko tu nku kits'ínkiehé yjoho nga Jesu yjanki.

¹⁸ As'ai ngji sinjña chuyatuku andai ntáchak'uun.

B'ì ts'ín tsakuchjìhi Jua chu xi tsitjujín ntáchak'uun

¹ As'ai kikié nku chu xi tsitjujín ntáchak'uun. Yatu maha nintaku kò te maha ndjiaha. Nga nkúnkú ndjiaha nkúnkú corona tjíntu'áha, kò nga nkúnkú nintaku nku j'áin xi najmí sasíhìn Ntíaná tjí't'aha.

² Chu xi kikié b'a tjín xa sine tjín, kò b'a k'un sjai xi nkúhu sjai chu oso, kò ts'a b'a tjín ts'a leon tjín. Chuyatuku kikjanínk'a chu xu'bo nga kitsjá xáha. Y'éjña títjun kò chánka kits'ín ma.

³ B'a tjín xi tu xí kin'e'uhún rá nku nintaku tjín, tunga kin'enkihí rá má nga kin'e'uhún. Ngayjee xuta asuntee incha kama nkjúhún kò kitsjennkíhi chu.

⁴ Incha kits'íntsjohò xuta chuyatuku, at'aha kitsjá xáha chu xinkuu nga kui xi kuatéxuma. Kò ta incha kits'íntsjohò chu xinkuu. B'ì incha kitsú:

—Najmi tjín sa kj'ai xi nkúhu chu. ¿Yá xi kama kjaánkòho?

⁵ Kik'aintehe chu nga nk'a k'uasje yjohò kò nga najmi skuénkjún Ntíaná nga kuinchja, kò kik'aihi nga yachán jo sá kuatéxuma.

⁶ As'ai chu najmi kikienkjún Ntíaná nga kinchja. Ch'on kitsúhu Ntíaná kò ante xi má nga tijná Ntíaná kò ngayjee xi tjíntu ndjiojmi ján.

⁷ Ta kik'aintehe nga kjaánkò xuta jehe Ntíaná kò nga ts'ín nganaha. Ta kik'aihi nga kuatéxumaha nkú tjín maha ntjehe xuta xi tjín, nkú tjín nanki xi tjín, nkú tjín maha xuta xi nchja tu má éhén ni kò nkú tjín ante má nga tjíntu.

⁸ As'ai incha kits'íntsjohò chu ngayjee xuta xi tjín asuntee xi najmi tjíntunt'á j'áihìn xujún xi ts'e Chutsanka xi kin'ek'ien. At'aha kintehe ni nga

kamanda asuntee xujuhun Chutsanko tjintut'á j'áihin ngayjee xi k'úentu tik'uun. Kui xi najmi incha kits'intsjoho chu.

⁹ Xi tjen tjabaxínñju katasínñju.

¹⁰ Xi tjihin nga ngjuainijé, kui xi ngjuainijé. Xi tjihin nga n'ek'ienkoho kicha, kui xi kicha kuayáha. Kui nga tjihin nga ts'ín chúkjuaha xuta jehe Ntiana ko ndjá kuinchajin ni xi s'ejihin.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua chu xi tsitju t'anankiu

¹¹ As'ai kikié kj'ai chu xi tsitju t'anankiu. Jo maha ndjiaha. B'a k'un ndjio xi nkúhu ts'e chutsanka, tunga b'ahá ts'ín nchja xi nkúhu chuyatuku.

¹² Ngajoho chu xi tjuun batéxuma. Kits'ín chi nga xuta xi tjintu asuntee incha ts'íintsjoho chu xi tjuun, chu xi kin'enkihí má tu xí uhún ra.

¹³ Kits'ín kjuankjún chánka chi, santaha kits'ín nibájen nd'í asun t'anankiu nginkun xuta.

¹⁴ Nga'yún xi kitsjáha chu xi tjuun ts'anachakoho ra xuta nginkun chu xi tjuun. Kits'ín kjua'yúhun ra xuta nga ts'ínnda nku sénnistjihin chu xi tjuun, tu xi chankjúhun xi najmi k'ien nk'ie nga tsichaya.

¹⁵ Kik'aintehe chu xi ma joho nga ts'íink'íéjña tik'un sénnistjihin chu xi tjuun, tu xi kuinchjaha sénnistjiun ko ts'ín nga n'ek'ien ngayjee xi najmi ts'íintsjoho.

¹⁶ Ko kits'ín chu xi ma joho nga s'et'aha chuba ntsja kixi ko a ra stjen ngayjee xuta, xi ihí ko xi xixihí, xi nchináha ko xi x'ahan, xi ndáihí yjoho ko xi najmi ndáihí yjoho.

17 Kits'ín nga najmi ch'a kama k'uatse ko a ra kama kuatéña tsa mí nihi, tsa najmi tjíhín chubaha chu ko tsa j'áíhín chu ko a ra xkihí j'áíhín chu.

18 Kui ni xu'bjí xi machjéhen kjuankjintak'un. Xi mankjihín kat'asje xkihí chu, at'aha xkihí j'áíhín ndahá niu. Jun unchan ko cháte ko tj'ion nku niu.

14

B'í ts'ín tsakuchjíhí Jua já xi Ntíaná kits'ínkjas'ehén yjohó

1 As'ai tsase ko kikié nga Chutsankó síjñasun asunntu tjenkí Sion. Tíinchat'aha unchan ko yachán ñju mií xuta xi tjíntut'áha stjen j'áíhín Chutsankó ko j'áíhín Na'mihí Chutsankó.

2 Kint'e nku ntá xi nibaha ndjiojmi ján. Janeya ntó xi nkú ts'ín faneya ntáje nga ma 'yún ko xi nkú ts'ín faneya ch'on. B'a tá ts'ín jane ntá xi kint'e xi nkúhu nkjin nkjún arpa xi tín'ekjane.

3 Nginkun xi tibatéxumoó ko nginkun xi ñju xi tjíntu tík'uun ko nginkun jáchá xi kan ñjuu, tjín xi tíincha se nku soón tsetse. Najmi ch'a tímaha soón xu'bo, nku tutuhú xi unchan ko yachán ñju mií xi tsitjujín ajihín xuta asunntee.

4 Kui xi najmi incha kits'ínsi yjohó tsa jminchjín kikjantuko, at'aha najmi y'entuko chjuún. Tsuhu ra nií nk'ie nga najmi incha kits'íntsjohó kj'ái ntia. Incha yjankihí Chutsankó tu má nga tífihí. Kui xi kis'echjintjai ajihín xuta xi tjín. Kui xi tí'baihi Ntíaná ko Chutsankó nga chje xi tjun tíincha n'e ma.

5 Ndaha nku én tsank'á najmi incha kinchja, at'aha kui xi je nginkun Ntíaná.

B'i ts'in tsakuchjhi Jua nga incha kinchja jan ntítsje

⁶ As'ai kikié kj'ai ntítsje xi tsú'ba tjeñ nk'a ján nga nibáko éñ nda tsuhú Ntíaná, kui xi tū nkjéhé ni chjhi ra. Kui xi s'enjímíhi xuta xi tjíntu asuntee, nkú tjín nanki xi tjín, nkú tjín maha ntjehe xuta xi tjín, nkú tjín maha xuta xi nchja tū má éhén ni ko nkú tjín ante má nga tjíntu.

⁷ Yún kinchja ntítsjee nga b'i kitsú:

—Chankjún Ntíaná ko n'ekio yjonuu nga kui xi chánka, at'aha ja kuichu chuba nga ts'íinkokjua xuta. N'etsjohoo xi kits'innda nk'a ján ko t'anankiu, ntáchak'uun ko ntá tixa xi tjín.

⁸ As'ai nku ntítsje xi ma joho b'i kitsú:

—Ja kuan'ekje, ja kuan'ekje nanki chánka Babilonia. Kits'in ch'i ngayjee xuta, tū xi tū mí ni ch'onk'uhún ni incha ts'ín xi nkú ta ts'in kui.

⁹ As'ai nku ntítsje xi ma jahan b'i kitsú:

—Tsa tjín xi ts'íintsjohó chu ko sénnistjihin ko tsjánte nga s'et'aha chubaha stjen ko tsa ntsja,

¹⁰ kui xi tjihin nga ts'íinkjáinyjehe kjuakjan chánkaha Ntíaná. B'a kamaha xi nkú maha xi 'yún 'bi xán xi najmi kichjuehen nga'yúhun. Nd'í ko sufri k'uaikohó ra kjuanima nginkun ntítsje jehe Ntíaná ko nginkun Chutsanko.

¹¹ Ndaha tsa mí yjehe najmi kamandyjaya nintihí nd'í xi tsjá kju'un. Ndaha nku nistjin ko ndaha nku nistjen najmi ts'íinkj'áiya xi ts'íintsjohó chu ko sénnistjihin ko xi ts'íinkjáihin chubaha j'áihin.

¹² Kui nga tjihin nga ts'ín chúkjuaha xuta jehe Ntíaná, xi f'átjo kjuatéxumaha ko s'ejihin Jesu.

¹³ *As'ai* kint'e nku nta xi nibaha ndjiojmi ján nga b'i kitsúna:

—T'et'ai ni xu'bi: “iNd'ai túb'atuts'inhin ra nk'ie nga nda tjín ts'e xuta xi kuayá nga s'ejihin Ntíaná!”

Ko b'i títsu Espiritu:

—Johon, b'a tjín. Kui xutaha xi incha ts'ínkj'áya at'aha ndjá xá xi incha kits'ín. Ntíaná tsjáha chjihí xuta xu'bo ngat'aha ngayjee ni nda xi incha kits'ín.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nkú ts'ín kichjusitjen chahan asuntee

¹⁴ *As'ai* tsase ko kieke nku nintj taba. Asun nintju tíñasun nku xi b'a tjín xi nkúhu Ntíhi Ndax'iun tjín. Tjí'aha nku corona toonsine. Kjiya ntsja ya nku kicha yjo xi n'echjén nga ti tuniñu.

¹⁵ *As'ai* ninku tsitjuhu kj'ai ntítsje ko 'yún kinchja nga b'i kitsúhu xi tíñasun nintju:

—Ja kama chá ni xi tjíntje asuntee. Kichahi tichákohoni niu ko ch'atjói, at'aha ja kuichu chuba nga ch'atjó chon.

¹⁶ *As'ai* xi tíñasun nintju kichaha tsatekoho ni xi tjíntje asuntee ko j'áya chahan.

¹⁷ Ninku xi síña ndjiojmi ján ta tsitju kj'ai ntítsje xi ta y'a nku kicha yjo.

¹⁸ Ko nachan chje ta tsitju kj'ai ntítsje xi batéxumaha nd'íu. Kui xi 'yún kinchja nga b'i kitsúhu xi y'a kicha yjo:

—Kicha yjohi tichákjáhohoni éhen tuntsjajé xi tjín asuntee, at'aha ja chubaha nga stí tuntsjajé.

¹⁹ *As'ai* kichaha ntítsjee tsatekoho tuntsjajé xi tjín asuntee ko kits'ínkj'a má nga ts'íonki tuu, kui xi tsuhu ra má nga s'ejña chji kjuakjan chánkaha Ntíaná.

²⁰ Kits'ionnkí tuntsjajée natsihin nankiu, tunga tu jníhí kitju. Xi nkú ra ma nku metru masen kama nga nankaha jnú ko jan ra unchan kilometru kama nga tayáha.

15

B'i ts'in tsakuchjihi Jua yatu ntítsje xi incha y'a kjuanimá xi fekuhu

¹ As'ai kíkíe ndjiojmi ján kj'ai ni chánka xi ma nkjúnna, xi tsakúchji ni xi kama. Yatu ntítsje kíkíe xi incha y'a yatu kjuanimá xi fekuhu. B'a ts'in kuichú ma ndjuúhu kjuakjan chánkaha Ntíaná xi tób'éjña chji.

² Kíkíe nku ni xi b'a tjín nku ntáchak'un chutsín xi nd'í kin'etjijinkoho tjín. Ko andaihi ntáchak'uun tijncha ndju xuta xi kits'in nganaha chu. Kui xi Najmi kits'intsjoho sénnistjihin ko najmi kits'ínkjáihin nga kis'et'aha xki j'áihin chu. Incha y'a xuto najní arpa xi Ntíaná kitsjáha.

³ Tijncha se sohon Moise, nda xi kits'inxát'aha Ntíaná, ko ta tijncha se sohon Chutsanko. B'i tijncha tsu:

Ji Ntiani, ji tjihin nga'yún.

Chánka ni xi kin'endai ko ma nkjúnni.

Kixi ko naxu niyá xi ts'i.

Ji xi nda reihí xuta xi tjín.

⁴ Ngayjee xuta tjihin nga tsankjúhin, Ntiani.

Ngayjee xuta tjihin nga ts'íintsjohi.

At'aha nku tutu ji xi tsjei.

Kj'uaí nginkuin ngayjee xuta xi tjín nga ts'íintsjohi, at'aha ja ya nga kixi n'ei kjuá.

⁵ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, kikie nga tsix'á n̄inku, ante nkjúh̄un Nt̄ianá xi s̄jña ndj̄iojmi ján.

⁶ Tsitju n̄inku yatu nt̄itsje xi incha y'a kjuanim̄o. Incha yja najyun xi je k̄o xi tibat'ai k̄o 'mehe tj̄intukjáha ni s'ekjá toonsine.

⁷ As'ai nku xi ñju xi tj̄intu t̄ik'uun kitsjáha nga nkúnkú nt̄itsje xi yatuu nku tasa toonsine xi kitsehe ni xi ts'ín nibájennehe xuta. Kui xi kjuakjan chánkaha Nt̄ianá, Nt̄ianá xi t̄jña t̄ik'un tu nkjéhé ni.

⁸ Kitsehe aya n̄inku n̄inti xi tsitjuj̄ihin kjuachánkaha k̄o nga'yúh̄un Nt̄ianá, k̄o ndaha nku najmi kama jas'en aya n̄inku santa nkúhu nga jeya kjuanim̄a xi yatuu xi incha y'a nt̄itsje xi yatuu.

16

B'i ts'ín tsakuchj̄hi Jua kjuanim̄a xi yatuu

¹ As'ai kint'e nku nta xi tu x̄i 'yúh̄un xi nibaha aya n̄inku. B'i kitsúhu nt̄itsje xi yatu maha:

—Tankiún. Tatendzjosún asuntee ni xi t̄incha tasa xi yatu xi kjuakjan chánkaha Nt̄ianá.

² As'ai nt̄itsje xi tjuun ngjiténdzjosún asuntee ni xi t̄incha tasa. As'ai xuta xi tj̄intut'áha chubaha chu k̄o xi kits'intsjoh̄o sénnistjih̄in incha kingjaha tsé ch'onk'un xi kitsjáha kju'a'un.

³ As'ai nt̄itsje xi ma joho tsaténdzjojín ntáchak'uun ni xi t̄incha tasa. As'ai jní kama ntáchak'uun xi nkúhu jn̄ih̄i nku nda xi kan'ek'ien. K'ien ngayjee xi tj̄intu t̄ik'un ajin ntáchak'uun.

⁴ As'ai nt̄itsje xi ma jahan tsaténdzjojín ntáje k̄o ajin ntá t̄ix̄o ni xi t̄incha tasa. As'ai jní kama.

⁵ Kint'e nga b'a kitsú ntítsje xi batéxumaha ntánijuo:

—Tsje ní ji, Ntía xi tǐña kǒ y'ejña. Kixi kuan'ei nga b'a ts'ín kuan'ei kjuá.

⁶ At'aha kui xuta xu'bo incha tsaténdzjo jníhi xuta jee kǒ já profeta. Nd'ai ji kuak'aihi nga jní incha kuak'i. B'a ts'ín machjéhen.

⁷ Ta kint'e nku xi b'i kitsú ajin nachan chje:

—Johon, Ntía xi tǐhin nga'yún, ji xi kixi kǒ naxu n'ei kjuá.

⁸ As'ai ntítsje xi ma ñjuhu tsaténdzjojnúhu ts'íu ni xi tǐncha tasaha. Kik'aihi kjuá ts'íu nga nd'í k'úetikoho xuta.

⁹ As'ai 'yún kits'ínchjahan nubóo xuta. Ndaha tsa b'a kama, najmi incha ngjik'áhá ra animaha kǒ najmi incha kits'ínkie yjohǒ nga Ntíaná xi chánka. Tu sa ní najmi kikienkjún Ntíaná nga kinchja. Ntíaná, kui xi maha tsjá kjuanimá xu'bj.

¹⁰ As'ai ntítsje xi ma uhun tsaténdzjo ni xi tǐncha tasaha má tǐñasun chu nga tibatéxuma. As'ai kama jyun ngayjee má tibatéxuma chu. Incha kikjinene njai xuta ngat'aha kjuá'un xi tǐncha be.

¹¹ Ch'on incha kitsúhu Ntíaná xi tǐña nk'a ján tu ngat'aha kjuá'un xi tǐncha be kǒ tsé xi incha kingjaha, tunga tu nkú najmi incha ngjik'áhá ra animaha.

¹² As'ai ntítsje xi ma juhun tsaténdzjojin ntáje chánka Eufrate ni xi tǐncha tasaha. As'ai kixíya ntáje tu xi tsjántehe ra nga kj'ua já rej xi nibáha má tju ts'íu.

13 As'ai kikie jan jáninda xi b'a k'un cháxkje k'un. Ts'a chuyatuku tsitju chu kò ts'a chu xi ma joho kò ts'a nda profeta tsank'óo.

14 Kui jánindoó xi ts'ín kjuankjún kò incha bitju nga nchja ñjahá já rej xi tjín ngayjee asuntee, tu xi k'uéndaha yjohó jóo xi má nga incha ts'ín kjuachán. At'ahá kjuachán chánka s'e nistjin nk'ie nga kuakúhji yjohó Ntjaná xi tjihin nga'yún.

15 “Chasoo, an kjúá xi nkú joyaha nda ndyjé. ¡Nda tjín ts'e xi tjña tík'un kò xi tjña ndaha najyuhún tu xi najmi kjúátsú'ba kistihi kò najmi kama subahá ra nga chá!”

16 Jáninda xi joon kinchja ñjakúhu já rej ante xi 'mi Armagedon nga én hebreo.

17 As'ai ntítsje xi ma yatuhu tsaténdzjo ni xi tjíncha tasahá. Kinu'yá nku ntá xi tu xí 'yúhún. Aya ninku má b'ejña Ntjaná nga batéxuma nibaha ntó nga b'i kítsú:

—Ja kama.

18 Tsat'ai nd'ích'on, xááhan kama, janeya ch'on, kò kama nku chón xi tu xí 'yúhún. Nkúhu nga tjintu xutá asuntej najmi kjee ma nku chón xi nkúhu xu'bo, at'ahá tu xí 'yúhún kama chóon.

19 Jan tsitju nanki chánkoó nga tsakjanya kò kin'ekje nanki xi tjín asuntee. J'áítsjehen Ntjaná nanki chánka Babloniá xi má nga kits'ín nibánehe kjuakjan chánkahá. Kin'ek'i nanki Babloniá kjuakjahan Ntjaná.

20 Najmi tá kiyahá ra ngayjee xjo xi tjín kò tá ndaha naxiu.

21 Nk'a ján nibahá ra ts'í ndjio i xi kik'anehe xutá. Ts'ati yachán kilu áíhi niu. Én ch'on

tsu kinchja xuta nga najmi kikienkjún Ntjaná ngat'aha kjuanima xi ts'e ts'í ndjio, at'aha un nkjún incha kiekehe ngat'aha kjuanima chánka xu'bi.

17

B'i ts'in tsakuchíhi Jua xi nkú ts'in kin'ekokjua naskóo

¹ As'ai j'aisena nku ntítsje xi síjñajihin ntítsje xi yatuu, ntítsje xi incha y'a tasa xi yatuu. B'i kitsúna:

— Nibái. Kuakuchíhi xi nkú ts'in n'ekokjua naská k'aku xi tíjñasun ntáje chánkoó.

² Já rej xi tjín asuntee incha kikjantuko naskóo ko xuta xi tjíntu asuntee ta incha kikjantuko no. B'a ts'in kindyjajihin ra xi nkú ts'inndyjajihin xuta nk'ie nga ma ch'i.

³ As'ai j'aijinna Espirituhu Ntjaná ko ngjikona ntítsjee ante kixiu. Yo kieke nku tachjuún xi tjísuhun nku chu xi ni. Nkú ts'in chubaha xuta, b'a ts'in tjít'aha chu nga kitsejnúhu. Tunga én xi najmi tíbenkjúhún Ntjaná tjít'aha. Yatu maha nintaku ko te maha ndjiaha.

⁴ Nku najyun kuan ko ni yja no. Kitsejnúhu ra toonsine ko kj'ai kj'ai ndjio tsjo k'un. Kjiya ntsja nku tasa toonsine xi kitsehe ni xi najmi sasihin Ntjaná ko ni xi si nginkun Ntjaná, kui xi tsuhu ra kjuaská xi kits'in.

⁵ Tjít'a stjen nku j'áin xi najmi chuba mankjihin xuta. B'i ts'in tjít'a: “Nanki chánka Babilonia.” Kui xi naaha jminchjin ská ko naaha xuta xi ts'in ni xi najmi sasihin Ntjaná.

⁶ Kieke nga ch'i no. Jníhi xuta jehe Ntjaná ko jníhi xuta xi kin'ek'ien ngat'aha nga kits'ínkie yjoho nga

Jesu yjanki, kui xi kits'ín ch'ihí. Nk'ie nga kikié nò, tū ni xí kama nkjúhúnna.

⁷ As'ai b'a kitsúna ntítsjee:

—¿Á tíma nkjúhun ri? Xínyaha nkú tjíhin ra ngat'a ts'e nò kò chū xi tjísuhun, xi yatu maha nintaku kò te maha ndjiaha.

⁸ Chū xi kuayai, kui xi y'ejña nk'ie. Najmi ta tjíhin nd'ai. Tunga kuitjunjihí aya tixa nanko nga ngjuai má nga ndyja. Xuta xi najmi tjíntut'á j'áihin kintehe ni nga kamanda asuntee xujun xi má nga tjíntut'á j'áihin ngayjee xi k'úéntu tík'un, kui xutaha incha kama nkjúhun nk'ie nga incha skue chū xi y'ejña nk'ie kò najmi ta tjíhin nd'ai tunga kj'uai ngáha.

⁹ 'Kui ni xu'bi xi machjéhen kjuankjintak'un. Nintaku xi yatu, kui xi tsuhu ra asunntu tjenki xi yatu xi tjñasun nò.

¹⁰ Ta tsuhu ra yatu já rej. Un já rej xu'bi ja incha kits'índyja, nku xi tjín saha xá nd'ai, kò nku xi najmi kjee f'ai. Kui xi najmi 'yún tse kamaha nk'ie nga kj'uai.

¹¹ Chū xi y'ejña nk'ie kò najmi ta tjíhin, kui xi nda rej xi ma jün, xi ta nku xi yatu. As'ai ngjuai má nga ndyja.

¹² 'Ndjia te xi kuayai, kui xi tsuhu ra te já rej xi najmi kjee 'bai xáha, tunga k'uai xáhá ra nga kuatéxumakò chū nku ora tjíhin.

¹³ Kui xi nkuhú incha kamakò xinkjín kò tsjáha chū nga'yúhun kò xá xi tjíhin.

¹⁴ Incha kjaánkò Chutsanko, tunga ts'ín nganahá Chutsanko, at'aha kui xi Nda Ntiahá já ntia kò Nda reihí já rej. Incha tjennkihí Chutsanko

xuṭa xi kinchjaha Ntjaná ko j'ájihin, xi kixi incha kits'íntjusun ni xi kitsúhu Ntjaná.

¹⁵ Ko b'a ta kitsú yana ntítsjee:

—Ntáje xi kuayai má nga tǵñasun naskóo, xutahá niu. Tu mí ntjehé ni y'ahara, tu mí éhén ni ko tu mí nankihí ni.

¹⁶ Ndjia xi te xi kuayai xi tǵhin chu, kui xi incha ts'ín unkie naskóo. Incha kjé'aha ngayjee ni xi tǵhin ko k'uéjña kisti. Kjine yjonintehe no ko nd'í incha k'uétikoho.

¹⁷ At'aha Ntjaná y'éjña ajin animaha ndjia xi tee xi má nga incha ts'ín ni xi mjehe Ntjaná. Kui nga nkuhú incha ts'ín maha yjoho ko incha tsjáha chu nga kui xi kuatexuma santa nkúhu nga kuitjusun én xi kitsú Ntjaná.

¹⁸ Na xi kuayai, kui nanki chánka xi batéxumaha já rej xi tǵin asuntee.

18

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nga kin'ekje nanki chánka Babilonia

¹ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, as'ai kkie kj'ai ntítsje xi nibajehen ndjiojmi ján. Kui xi chánka xá xi tǵhin. Kjuachánka xi tǵhin kits'ín ndzjehen asuntee.

² Yún kinchja nga b'i kitsú:

—Ja kuan'ekje. Ja kuan'ekje nanki chánka Babilonia. Ja ni'yaha jánindo o kama, ante má tǵintuyá ngayjee jáninda xi tǵin. Ja nubaha ngayjee nise xi uncha ko xi si nginkun Ntjaná.

³ Ajihin nanki xingisoo nku naská kama nanki Babilonia. Xi nkúhu tsa kik'i jóo kjuaskáha no nga

kikjantuko. Já reĭ xi tĭn asuntee incha kikjantuko no, ko kama nchiná já tiyanta xi tĭn ngat'aha ni nkjún xi ts'atse nga tsjo ts'in y'ejña.

⁴ As'ai kint'e kj'ai nta xi nibaha ndjiojmi ján xi b'i kitsú:

—Tĭtusjojiun nankiu, jun xi xuta xi ts'an, tu xi najmi ko jun ch'anjikohonu ngatitsuhun ko tu xi najmi chakohonu kjuanima xi sakúhu.

⁵ At'aha santaha ndjiojmi ján ja tĭbichú ngatitsuhun. Ja tĭnjin k'un Ntĭaná jé xi tĭncha ts'in.

⁶ 'N'ek'íechjú ni xi kits'íhin xuta. Jo tĭhin nga n'ek'íechjú ngatitsuhun. Tĭnchajihuun tasaha ni xi k'úi, xi jo nĭyá nga 'yún kjan sa nga xi kitsjáha xi kj'ai.

⁷ Xi nkú ts'in 'yún nk'a ts'asje yjoho ko tsjo ts'in y'ejña, b'a ta ts'in 'yún tjohon kjuanima ko kjuaba nd'ai. At'aha b'a tĭtsu nga kui rú nku na reina, najmi na x'an rú ko rú najmi s'ehe kjuaba.

⁸ Kui kjuaha nkuhú nga nĭbane tentehe ra kjuanima, ngabaya, kjuaba ko kjintía. Nd'í s'etíkoho, at'aha tĭhin nga'yún Ntĭaná xi ts'ínkokjuaha.

⁹ Ni xi tĭhin naská Babilonia já reĭ xi tĭn asuntee kits'ínchjénko no ko jóo incha kikjantuko no. Kui nga nk'ie nga incha skuhe jóo nĭnti xi tĭbitju má nga títi nankiu, incha kjintát'a ko un kama k'un.

¹⁰ Kjin kĭncha, at'aha incha tsankjún kjua'un xi tí'baihi nankiu ko b'a incha kĭtsu:

—Nĭma rú ts'íhin! Nĭma rú ts'íhin nanki chánkoo, nanki Babilonia xi nk'a tĭen! At'aha nkuhú nga n'ekokjuaha.

11 Játiyanta xi tjin asuntee ta kjintát'a ko un skuehe ngat'aha ni xi tímaha nankiu, at'aha najmi ta tjin xi k'uatsehe ra ch'á xi k'uaiko.

12 At'aha toonsine ko toontaba, nkjin tikjá ndjio tsjo k'un ko nkjin tikjá najyun chjí, najyun kuan ko xi nihi, nkjin tikjá yá xi sinjne ko nkjin tikjá ni xi kin'endakoho yá xi chjí ko kicha ko kj'ai sa nihi xi tjin,

13 nkjin tikjá ni xi sinjne ko ntá sinjne, tjink'úbjo ko xán, seti, kuan niñu xi chjí ko tuniñu, turu ko chutsanka, ndje ko yá xi kje'yún ndje, ko santaha xuta musu xi satéña, kui niu xi incha f'aiko jóo.

14 B'a k'úhjin nanki Babilonia:

—¡Ja najmi ta tjihin ri tu tsjo k'un xi kama mje nkjúhin! ¡Ja kuan'endyja kjin ni tsjo k'un xi tjihin ko kjuanchináhi! ¡Najmi ta sakú saha ri!

15 Kjin incha kuinta já tiyanta xi incha kama nchinántjaihi nankiu, at'aha incha tsankjún kju'a'un xi skuehe nankiu. Incha kjintá ko un skuehe ngat'aha ni xi tímaha nankiu

16 nga b'a incha kuitsu:

—¡Nima rú ts'ihin! ¡Nima rú ts'ihin nanki chánko! Kui xi kingja najyun chjí xi kuan ko xi ni, najyun xi yajnuhu toonsine ko kj'ai kj'ai ndjio tsjo k'un.

17 Nkuhú nga kfehe ngayjee kjuanchiná chánka xu'bj.

Nkjin incha kuinta ngayjee já xi ts'ínko yábarku, xi yá barku incha b'emayá, xi ts'ínxaya yábarku ko ngayjee xi ntáchak'uun sakúhura ni xi incha kjine.

18 Nk'ie nga incha skue ninti xi tíbitju má nga títi nankiu, 'yún incha kuinta nga b'a incha kuitsu:

—¿Má nankihi xi b'a ta tjín xi nkú tjín nanki chánkoø?

19 Incha kuaté'a ndyjo nintaku nga kuakúchji nga kjuaba tjíhin, incha kjintá ko un skuéhe ngat'aha ni xi tímaha nankiu nga b'i incha kuitsu:

—¡Nimá rú ts'íhin! ¡Nimá rú ts'íhin nanki chánkoø! 'Yún ts'atse ni xi chjí. Yo kama nchíná ngayjee xi tjíhin yábarku. Tu nkuhú nga kuan'ekjehe ngayjee ni xi tjíhin.

20 Kat'etsjonuu, jun xi tintsuboo ndjiojmi ján ngat'aha ni xi tín'ehe nanki chánkoø. Kat'etsjonuu, jun xuta jehe Ntíaná ko já postru ko já profeta, at'aha Ntíaná kuats'ínkokjua nankiu ngat'aha ni xi kits'ínnuu.

21 As'ai nku ntítsje xi nk'a tjeñ kikjesíntjeñ nku ndjio naxi ái. Kui xi kikjaník'ajin ntáchak'uun nga b'i kitsú:

—B'i ts'ín 'yún n'ekje nanki chánka Babilonia ko najmi ta ch'a skuéhe ra.

22 Najmi ta kuinú'yáha aya niyátéhe nga kjuane najní arpa ko yánaxu ko tjio. Yo najmi ta s'ehe já xi ts'ínnda nkjin tíkjá ni. Yo najmi ta kuinú'yáha nga kuakjan tuniñu.

23 Najmi ta ts'ín ndzjehen ndaha nku nd'í aya niyátéhe ko najmi ta kuinú'yáha s'í kjuabixan. B'a kama ta ndaha tsa já tiyanta xi tjín yo kama já k'aku ajihin xuta xi tjín ko t'e xi maha ts'anachakohø ra ngayjee naxinantá xi tjín.

24 At'aha kui nankiu y'anji jníhi já profeta, jníhi xuta jehe Ntíaná ko ngayjee xi kin'ek'ien asuntee.

19

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nga kin'etsjoho Ntjaná ndjiojmi ján

¹ Nk'ie nga ja kama ni xu'bj, as'ai kint'e ntaha nkjin nkjún xuta xi 'yún kinchja ndjiojmi ján nga b'i incha kitsú:

—¡Kan'etsjoho Ntjaná, kui xi ts'ínk'ankiná!
Kui xi ts'e kjuachánka ko nga'yún.

² At'aha nda ts'ín ko kixi ts'ín kjuá, ja kuats'ínkokjuá naská k'aku xi ni najmi ndaha kits'ínkatsúnkoho xuta. Ntjaná ja kuakasje chji jníhi xuta xi ts'e.

³ As'ai b'ahá ta incha kitsú ngáha:

—¡Kan'etsjoho Ntjaná! Ninti xi tíbitjuhu nanki chánkoḡ ngjuainji nk'a ján tu nkjéhé ni.

⁴ As'ai kingjénsten santaha t'anankiu jáchá xi kan ñjuu ko xi ñju xi tjintu t'ík'uun nga kits'intsjoho Ntjaná, kui xi tijnásun ante má batéxuma. B'i incha kitsú:

—¡B'a katuma! ¡Kan'etsjoho Ntjaná!

⁵ As'ai kinu'yá nku ntá xi nibaha rá má b'ejña Ntjaná nga b'i kitsú:

N'etsjoho Ntjaná ngayjo jun xi xuta xi ts'e, jun xi yankjún Ntjaná, xi xixihi ko xi ihí.

⁶ As'ai kint'e nga xi nkú ts'ín nu'yá nkjin ntaha xuta, xi nkú ts'ín faneya ntáje nga ma 'yún ko xi nkú ts'ín 'yún faneya ch'on. B'i kitsú ntḡ:

—¡Kan'etsjoho Ntjaná!

At'aha tibatéxuma Ntjaná, Ntia xi tjihin nga'yún.

⁷ Kat'etsjoná ko katsejhinna kjuatsjo, n'ekie yjoná nga kui xi chánka.

At'aha ja kuichu chuba kjuabixahan Chutsanko,

ja kab'éndá yjohó xi k'úéjñako.

⁸ Ka'baihi nga ngjuá najyun xi chjí,
xi je kó xi tibat'ai.

Kui niu xi tsuhu rá ni xi nda incha kits'ín xuta
jehe Ntíaná.

⁹ As'ai b'a kitsúna ntítsjee:

—T'et'ai ni xu'bi: “iÁ b'a nda tjihin ts'e xi
kik'inyaha rá nga kj'uaíhi s'í kjuabixahan
Chutsanko!”

Kó b'a tá kitsúna:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Ntíaná xi b'a kitsú.

¹⁰ As'ai tsásinkúnych'int'aha ntítsjee xi má nga
ts'intsoho, tunga b'ahá kitsúna:

—Najmi b'a tu n'ei. An tá ts'inxát'aha Ntíaná xi
nkúhu ji kó tá xi nkúhu já nts'ei xi tu nkú tíma 'yún
tak'uhún én xi tsakúya Jesu. Ntíanáhá xi n'etsjoihi.

At'aha én xi tsakúya Jesu, kui éen xi ts'ínkinchjaha
já profeta.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nku xi tjísuhun ndje

¹¹ As'ai kieke nga tjentixa nk'a ján. Tsase kó kieke
nku ndje taba. Xi tjísuhun chu 'mi Xi Kixi Ts'ín kó
Xi Kjuaxi Ni xi Tsu. Kixi ts'ín nk'ie nga kjuá ts'ín kó
nga kján.

¹² Xi tíincha nd'í tíincha tunkun. Nkjin corona
tjít'aha kó tjít'aha nku j'áin xi nku tutu kui be.

¹³ Yja nku najyun xi kits'ihí jní kó j'áihin, kui xi
Éhen Ntíaná.

¹⁴ Tjennkihí já jun xi tjín ndjiojmi ján. Ndje taba
tjintusúhun nga yja najyun xi chjí, xi taba kó je.

¹⁵ Ts'a tíbitju nku kicha xi yjo, tu xi kjaánkoho
nanki xi tjín asuntee. Ndjá kuatéxumaha xuta kó

ts'ín nibánehe kjuakjan chánkaha Ntíaná xi tjihin nga'yún.

16 Najyun xi yja ko ngasuhu tjit'a j'áin xu'bi: “Nda reihj já rej ko Nda Ntíaha já ntia.”

17 As'ai kieke nku ntítsje xi síjñasun ts'íu. Kui xi 'yún kinchja nga b'i kitsúhu ngayjee nise xi b'ema tjen nk'a ján:

—Nibá ma ñjakú nga chinoo nichine chánka xi tsjá Ntíaná.

18 Chinoo yjonintehe já rej ko já jun k'aku ko já xi x'in b'asje yjoho, yjoho ndje ko xi b'esuhun chu, yjonintehe ngayjee xuta, xi tjíma ndáihj ko xi kich'atse, xi ihj ko xi xixihj.

19 As'ai kieke chu xi tsitjujín ntáchak'uun ko já rej xi tjin asuntee nga tjenko já juhun. Incha kama ñjakú tu xi incha kjaánkoho xi tjísuhun ndje ko já jun xi ts'e xi tjísuhun ndje.

20 Kichjubénijé chj ko ta kichjubénijé nda profeta tsank'á xi kits'in kjuankjún nginkun chj. Kui kjuankjún xi kits'in ts'anachakoho ra xuta xi kitsjante nga kis'et'aha chubaha chj ko xi kits'intsjoho sénnistjihin. Incha kichjanikj'ajin tík'un chj ko nda profeta tsank'óo ajin ntáchak'un nd'í xi títikoho sufri.

21 Ko já xingisoq kin'ek'ienkoho kicha xi tbitju ts'a xi tjísun ndje. Ngayjee nisee tu xí incha kikjinehé yjonintehe jóo.

20

B'i ts'ín tsakuchjihj Jua nga nku mi nú kj'ua

¹ As'ai kikié nku ntítsje xi nibajehen ndjiojmi ján nga y'a yubihí tixá nánkó kó kjiya ntsja nku n'úkicha cháka.

² Jakj'á chuyatuku kó y'é't'a'yún nku mij nú tjihin. Kui chuyatuku xi yé chá xi 'mi ndaninda kó Satana.

³ Kikjaníkj'aya tixá nánkó kó y'échja. Y'énehe nku sello xi y'échja'yún ankjuo tú xi najmi tá k'uanachaha rá nanki xi tjin asuntee santa nkúhu nga kj'ua nú xi nku miu. Askahan nk'ie nga ja kj'ua nú xi nku miu, tjihin nga chjundáya kutju.

⁴ As'ai kikié nkjin já xi y'entu nga kik'ai xáha nga incha kuatéxuma. Tá kikié xuta xi kitikjá nintaku ngat'aha nga tú nkú kits'ínkiehé yjoho nga Jesu yjanki kó y'énijmí éhen Ntjaná. Kui xi najmi kits'intsjoho chu kó sénnistjihin kó najmi kitsjante nga kis'et'aha stjen kó a rá ntsja chubaha chu. Incha j'áiya ngáha rá ngabayoo kó tsatéxumako Jesucristo nku mij nú tjihin.

⁵ Tunga xuta k'ien xingisoo najmi j'áiyaha ngabayoo santa nkúhu nga j'a nú xi nku miu. Xi kuatéxumako Jesucristo, kui xi tjun kj'uaíyaha.

⁶ Já b'a nda tjihin ts'e xuta je xi k'uaihi rá nga tjun kj'uaíyaha! Ngabaya xi ma joho najmi tá tjihin rá nga'yún tsa nkú ts'íihin xuta xu'bo. Tú sa ní ts'íintsjoho Ntjaná kó Jesucristo xi nkúhu já na'mi kó kuatéxumako nku mij nú tjihin.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nga ts'ínndyja ndanindoo

⁷ Nk'ie nga ja kj'ua nú xi nku miu, chjundáya ndanindoo má kjiya'yún.

⁸ As'ai kuitju nga k'uanachaha xi batéxumaha nanki Gog kó nanki Magog, kui xi tsuhu rá tú má

nankihí ni. Ndanindoo kuinchja ñjakúhu já jun xi tjihin nankiu nga incha kjaán. Nkjin kama xi nkú ts'ín nkjin maha tsumí xi tjin andai ntáchak'uun.

⁹ Incha k'úema ngayjee asuntee ko k'uéjtindaihi má tjintu xuta jehe Ntiana ko nanki xi Ntiana tjoho. Tunga nibahá nd'í nk'a ján xi kj'uaik'íetiyehe.

¹⁰ Ko ndanindoo xi ts'anachaha jóo chjanikj'ajin ntáchak'un xi tjihin nd'í ko sufri, má ta chjanikj'ajin chu ko nda profeta tsank'oo. Yo un skuehe nistjin nistjen tu nkjéhe nihi.

B'i ts'ín tsakuchj'hi Jua nga n'ekokjua xuta

¹¹ As'ai kieke xi tibatexuma. Taba ko chánka ante má nga tjina nga batexuma. As'ai t'anankiu ko nk'oo incha ngji t'axín nginkun. Najmi ta kis'ehe ra ante.

¹² Kieke xuta xi k'ien, xi ihj ko xi xixihj, nk'ie nga kabincha nginkun xi tibatexumoo. As'ai kichjux'á nkjin xujun ko ta kichjux'á xujun xi má nga tjintut'á j'áihj xuta xi k'úentu tík'un. Xi nkú ts'ín tjit'a xujun ni xi incha kits'ín, b'a ts'ín kin'ekokjua xuta k'ien.

¹³ J'áiya ngaha ra xuta xi k'ienjin ntáchak'uun ko xi kjintuyánji t'anankiu, ngayjee xi tjintu antehé xuta k'ien. Xi nkú nga incha kits'ín, b'a ts'ín incha kin'ekokjua.

¹⁴ As'ai kichjanikj'ajin xi 'mi Ngabaya ko xi 'mi Antehé Xuta K'ien ajin ntáchak'un nd'íu. Ngabaya xi ma joho ntáchak'un nd'íu.

¹⁵ Xi najmi tjintut'á j'áihj xujun má nga tjintut'á j'áihj xuta xi k'úentu tík'uun, kui xi ta kichjanikj'ajin ntáchak'un nd'íu.

21

B'i ts'ín tsakuchjìhi Jua nku nk'a tsetse kò nku t'ananki tsetse

¹ *As'ai kikié nku nk'a tsetse kò nku t'ananki tsetse, at'aha kindyjajin sén nk'a xi tjuun kò t'ananki xi tjuun, kò najmi ta kis'ehe ntáchak'un.*

² *Kò kikié nanki Jerusalen tsetse. Kui xi nanki jehe Ntjaná xi Ntjaná kits'ín nibájen ndjiojmi ján. B'a ts'ín kas'enda xi nkúhu nku nabixan xi tsjo tjín x'ótji xi kan'engja nga tókuyaha nda bixoon.*

³ *Kint'e nku nta xi 'yún xi nibaha má tijná xi tibatéxumoo nga b'i kitsú:*

—*Ntjaná ja tijnájihin xuta nd'ai. K'úéjñajihin xuta kò kui xi kama xutaha. Ntjaná k'úéjñajihin kò kama Ntjaha.*

⁴ *Ts'íinxijnu ntánkun. Najmi ta incha kuayáha kò najmi ta incha kjintáha. Najmi ta kjintáyaha ngat'aha kjuaboo kò najmi ta un skuehe ra. At'aha ni xi kis'e ja najmi ta tjihin.*

⁵ *As'ai b'a kitsú xi tibatéxumoo:*

—*An tít's'in tsetse ngayjee ni xi tjin.*

Kò b'a ta kitsú:

—*T'et'ai ni xu'bi, at'aha kjuaxi én xu'bi kò ma n'e s'ejin.*

⁶ *As'ai b'a kitsúna:*

—*Ja kama. An xi ntu alfa kò ntu omega, an xi tjuun kò xi fekuu. Xi tíma xintáha an tsjaha nga k'úi ntánijuaha ntá tixa xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta. Tu tsjahá ra.*

⁷ *Xi ts'jín ngana, kui xi ts'íínkjáihin ngayjee ni xu'bi. An kama Ntjaha kò kui kama ntína.*

⁸ *Tunga máha xi tsankjún kò xi najmi s'ejihin, xi ts'ín ni xi najmi sasínna kò xi ts'ínk'ien aníma, xi*

chub̄a fantukohó xinkjín kō xi ts'ín tje, xi benkjún ntiā xi ts'índaha ntsja xut̄a kō ngayjee xi nchja én tsank'á, kui xi tjihin nga ngjuai ajin ntáchak'un xi nd'í kō sufri títikoho. Kui xi ngabaya xi ma joho.

B'i ts'ín tsakuchj̄hi Jua Jerusalen tsetse

⁹ As'ai j'aisena nku ntítsje xi síñajih̄in ntítsje xi yatuū, ntítsje xi incha y'a yatu tasā má nga tíincha kjuan̄imā yatu xi fekuhu. Kui xi b'a kitsúna:

—Nibáj. Kuakuchj̄hi nabixan xi kama chjuúh̄un Chutsankō.

¹⁰ As'ai j'aij̄inna Espiritu kō ngjikona ntítsjee nku asunntu tjenki chánka xi 'yún nk'a. Yo tsakúna nanki Jerusalen, kui xi nanki jehe Nt̄ianá xi Nt̄ianá títs'ín nibájen ndj̄iojmi ján.

¹¹ Nd'íh̄i kjuachánkaha Nt̄ianá títs'ín kat'aihi nankiū xi nkú joyaha ndj̄io tsjo k'un chj̄í, xi nkú joyaha nku ndj̄io jaspe xi taba xi nkúhu nch'án taba.

¹² Tjítjindaihi nankiū nku xjó chánka kō nk'a xi te jo maha ankjuaha. Nkúnkú ankjuo tíinchasti nkúnkú ntítsje kō tj̄intut'áha ankjuo j'áih̄in ntjehe xut̄a Israel xi te jo maha.

¹³ Jan maha ankjua xi yja má tju ts'íu kō jan yja má xi tjehen fintjai ts'íu kō jan yja nku ngatehe kō jan yja ngate xinkuu.

¹⁴ Te jo maha tuts'in xjóho nankiū. Nga nkúnkú tj̄intut'á j'áih̄in já postru xi te joho Chutsankō.

¹⁵ Ntítsje xi tínchjakona y'a nku yáchub̄a t̄oonsine xi k'ua chubakoho nankiū, ankjuaha kō xjóho.

¹⁶ Nkuhú chub̄a y'a nankiū. Nga ndjuhū kō nga tayáha tū nkuhú chub̄a y'a. Yáchubaha ntítsjee ts'achubakoho nankiū. Jo miī kō jo unchan

kilometru kama. Nga ndjuhu ko nga tayáha ko nga nk'aha tu nkuhú chuba.

¹⁷ As'ai ta ts'achuba xjóho. Cháte ko tj'ion metru kama. Chuba xi ts'ínchjén xuta, ta kui xi kits'ínchjén ntítsjee.

¹⁸ Ndjio tsjo k'un jaspe kamandakoho xjóo ko toonsine xi tu xí ndahá kamandakoho nankiu. 'Na xi nkúhu chutsín.

¹⁹ Ngayje tíkjá ndjio tsjo k'un chjí tjíntut'á tsjoho tuts'in xjóho nankiu, jaspe xi tjuun, zafiro xi ma joho, agata xi ma jahan, esmeralda xi ma ñjuhu,

²⁰ onice xi ma uhun, cornalina xi ma juhun, crisolito xi ma yatuhu, berilo xi ma jihin, topacio xi ma ñjaha, crisoprasa xi ma tehe, jacinto xi ma te nkuhu, ko amatista xi ma te joho.

²¹ Ankjua xi te joo, te jo perla tjíhin. Nkuhú ndjio tsjo k'un perla kamandakoho nga nkúnkú ankjuo. Ko toonsine xi nda kamandakoho niyáté k'akuhu nankiu. 'Na xi nkúhu chutsín.

²² Najmi kikie ninku nankiu, at'aha Chutsanko ko Ntjaná, Ntja xi tjíhin nga'yún, kui xi ninkuhu nankiu.

²³ Najmi machjéhen nankiu tsa ts'íu ts'ín ndzjehen ko tsa sóo, at'aha nd'íhi kjuachánkaha Ntjaná títs'ín ndzjehen ko Chutsanko xi nd'íhi nankiu.

²⁴ Xuta naxinantá xi tjín asunntee incha k'úema má ndzjehen nankiu ko incha kj'uaiko yo kjuanchináha já rei xi tjín asunntee.

²⁵ Najmi s'echja ankjuaha nankiu nga nistjiun, ko najmi s'e nistjen.

²⁶ Yo n'ekjas'en kjuanchináha ko ni tsjo k'un xi tjíhin nanki xi tjín asunntee.

27 Tunga ndahá nku ni xi si nginkun Ntíaná najmi kjuas'en yo, ta ndaha xuta xi ts'ín ni xi najmi sasíhín Ntíaná, ko ta ndaha xi nchja én tsank'á. Tu nkuhú xuta xi tjíntut'á j'áíhín xujuhun Chutsanko, yo má nga tjíntut'á j'áíhín xuta xi k'úentu tík'uun, kui xi kama kjuas'en yo.

22

B'i ts'ín tsakuchjíhi Jua ntá xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta

¹ As'ai tsakúna ntítsjee nku ntáje xi tjíhín ntánijua xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta. Kui xi tibat'ai xi nkúhu nch'án taba. Má b'entu Ntíaná ko Chutsanko nga batéxuma, yo tíbitjuhu ntóo.

² Kamasehen nijáté k'akuhú nankiu ko xki andaihi ntáje tíincha yá tu xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta. Nk'ie nga nku nú te jo nijá bjaha tu. Xki sá bjaha tu. Xkaha yóo maha ts'íinnkihi xuta naxinantá xi tjín asuntee.

³ Najmi ta s'ehe ni xi najmi nda kinchjane Ntíaná. K'úejñajihín Ntíaná ko Chutsanko nankiu nga kuatéxumaha ko xuta xi ts'e incha ts'íintsjoho.

⁴ Incha kama kuase'a Ntíaná ko stjen s'et'a j'áíhín.

⁵ Najmi ta s'ehe nistjen. Najmi ta kamachjéhen ra nd'í xi ts'íin ndzjehen xuta xi k'úentu yo ko ta ndaha ts'íu, at'aha Ntíaná ts'íin ndzjehen. Tu nkjéhé ni incha kuatéxuma xuta xu'bo.

B'i ts'ín tsakuchjíhi Jua nk'ie nga ja ma kj'uaíhi Jesu

⁶ As'ai b'a kitsúna ntítsjee:

—Kjuaxi én xu'bi kō ma n'e s'ejin. Nt̄ianá, Nt̄ia xi kits'ínkinchja já profeta, kui xi kuats'ín nibá nt̄ítsjehe, tu xi kuakúchjihj rā xuta xi ts'e ni xi t̄jihin nga kama xatí.

⁷ —iKjúái xatía! iÁ b'a nda t̄jihin ts'e xi t̄íts'íntjusuhun én xi t̄jít'a xujun xu'bi, xujun xi t̄ítsuya ni xi t̄jihin nga kama!

⁸ An Jua kint'e kō kieke ni xu'bi. Askahan nga ja kint'e kō kieke, tsásinkúnch'int'ahā nt̄ítsje xi tsakúna niu nga kits'intsjohō.

⁹ Tunga b'ahá kitsúna:

—Najmi b'a tu n'ei. An xi ta ts'inxát'ahā Nt̄ianá xi nkúhu ji kō xi nkúhu já nts'ei xi já profeta kō ngayjee xi t̄íts'íntjusun én xi t̄jít'a xujuin. Nt̄ianáhā xi n'etsjoihi.

¹⁰ Kō b'a ta kitsúna:

—Najmi tu ch'atjō 'mai én xi kits'ínkjas'ehin Jesu-cristo xi t̄jít'a xujuin. At'ahā ja t̄ibichú tiña n̄istjin nga kuitjusun niu.

¹¹ Xi ts'ín ni xi najmi nda, tu nkú kats'íhín ni najmi nda. Xi ch'onk'un, tu nkú kats'íhín ni ch'onk'uhun. Xi nda, tu nkú kats'íhín ni xi ndahā. Kō xi je, tu nkú katuma jehé.

¹² —Johon, kjúái xatía. Kjúáikohō chj́ xi tsjahā nga nkúnkú xuta xi nkú nga incha kits'ín.

¹³ An xi ntu alfa kō ntu omega. An nga tuts'ihin ni kō nga fekuhu. An xi tjuhun kō xi fekuhu.

¹⁴ iÁ b'a nda t̄jihin ts'e xuta xi t̄ibanéhe najyuhun tu xi ts'ínkjáihin rā tuhu yá xi ts'ínk'íentu t̄ik'uhun xuta kō tu xi kama kjuas'ehe ankuahā nankiu!

¹⁵ Natsin ján kuincha xuta xi ch'onk'uun, xi ts'ín t̄j'e, xi chubā fantukohó xinkjín, xi ts'ínk'ien animā,

xi benkjún ntĩa xi ts'ínnaha ntsja xuta, ko ngayjee xi tsjohõ ko nchja én tsank'á.

¹⁶ —An Jesu títs'in nibá ntítsjena tu xi kuítsuyaha ra xuta ninku ni xu'bi. An nts'én xi nibáha ra kjamaha David, an xi ntjehe David, ko an niñu chánka xi ts'ín ndzjen nga ja tífi ma seen.

¹⁷ B'a títsu Espiritu ko chjuúhũn Chutsanko:

—¡Nibái!

Xi tíasínñjuhu b'a ta katsú:

—¡Nibái!

Xi tíma xintáha, kanibá. Xi mjehe, tu katakj'áhá ntánijua xi ts'ínk'íéntu tík'uhũn xuta.

B'i ts'ín fekuhu xujun xu'bi

¹⁸ An b'a tíxihĩn xuta xi tíasínñjuhu én xi tjít'a xujun xu'bi xi títsuya ni xi tjíhin nga kama: Tsa tjín xi k'uésuhũn én xi tjít'a ei, Ntíaná k'uésuhũn xuta xi b'a ts'íiun kjuanima xi tjít'a xujun.

¹⁹ Tsa tjín xi kjéxin én xi tjít'a xujun xi títsuya ni xi tjíhin nga kama, Ntíaná kjéxihĩn xuta xi b'a ts'íiun tu xi k'uaihĩ, tu xi tsjá yá xi ts'ínk'íéntu tík'uhũn xuta, ko ta kjéxihĩn ante xi k'uaihĩ xuta xu'bo nanki jehe Ntíaná xi tjít'a xujun.

²⁰ Xi túb'éjña chji ni xu'bi b'i títsu:

—Johõn, kjúái xatía.

¡B'a katuma! ¡Nibái, Nda Ntĩa Jesu!

²¹ Ngatentõ kas'enũu kjuandaha Nda Ntíaná Jesu. B'a katuma.

Éhen Ntíaná
New Testament in Mazatec, Jalapa de Díaz
(MX:maj:Mazatec, Jalapa de Díaz)

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazatec, Jalapa de Díaz

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazateco, Jalapa de Díaz [maj], Mexico

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazatec, Jalapa de Díaz

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

e05183c2-7c34-5cdd-8c78-15ea51bd8cbb